

UNIVERZITA KARLOVA
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra pastorálních oborů a právních věd

Jan Špaňhel

**Evangelizace v některých novodobých
hnutích**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. ThLic. Ing. Aleš Opatrný, Th.D.

2021

Čestné prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 24. listopadu 2020

Jan Špaňhel

Bibliografická citace

Evangelizace v některých novodobých hnutích: bakalářská práce / Jan Špaňhel; vedoucí práce: doc. ThLic. Ing. Aleš Opatrný, Th.D. Praha 2020, 54 s.

Anotace

Cílem práce Evangelizace v některých novodobých hnutích je zmapování života vybraných hnutí se širokým záběrem ve vazbě na jejich evangelizační činnost ve společnosti. Práce je dále zaměřena na představení způsobu evangelizace v jednotlivých hnutích. Přinese specifika evangelizace dle charakteru jednotlivých hnutí, jejich porovnání mezi sebou, ale také porovnání s pojetím a představou evangelizace posledních papežů, především pak Pavla VI, Jana Pavla II a Františka. V návaznosti na uvedená porovnání pak tato práce popíše evangelizaci v naší společnosti, její charakter a potřebu evangelizace pro společnost v naší zemi.

Klíčová slova

evangelizace – pastorece – nová církevní hnutí – Dílo Marino – Komunita Chemin Neuf – Komunita blahoslavenství – Komunita Emmanuel

Abstract

The aim of work Evangelization in some recent Movements is to map the lives of selected movements with a broad scope in relation to their evangelistic activities in society. The work is further focused on the introduction of the methods of evangelization in individual movements. It will bring the specifics of evangelization according to the nature of each movement, their comparison with each other, but also a comparison with the concept and idea of evangelization of the last popes, especially Paul VI, John Paul II and Francis. Following these comparisons, this work describes the evangelization in our society, its nature and the need of evangelization for society in our country.

Keywords

evangelization – pastoral work – recent Church Movements – Work of Mary – Chemin Neuf Community – Community of the Beatitudes – Community Emmanuel

Počet znaků (včetně mezer): 96 336

Poděkování

Děkuji Bohu za všechny milosti, které mi dal v průběhu mého psaní. Za vedení mé bakalářské práce, za cenné rady a doporučení a za velkou trpělivost děkuji panu doc. ThLic. Ing. Aleši Opatrnému, Th.D., velmi si toho vážím. V neposlední řadě pak děkuji mé rodině za podporu.

Obsah

Úvod.....	9
1. Charakteristika evangelizace	10
1.1. Co je evangelizace.....	10
1.2. Co je evangelizace podle Pavla VI.....	10
1.3. Co je evangelizace podle sv. Jana Pavla II.	11
2. Evangelizace v naší zemi a její charakter	12
2.1. Potřeba evangelizace	12
2.2. Charakter evangelizace	13
3. Evangelizace z pohledu jednotlivce a hnutí.....	16
3.1. Křesťan a evangelizace	16
3.2. Církevní hnutí a evangelizace	17
4. Evangelizace v dokumentech některých papežů	19
4.1. Exhortace papeže Pavla VI. Evangelii nuntiandi	19
4.2. Exhortace papeže Františka Evangelii gaudium	27
5. Evangelizace v životě hnutí	37
5.1. Komunita Blahoslavenství	37
5.2. Hnutí fokoláre – Dílo Mariino	40
5.3. Komunita Chemin Neuf	43
5.4. Komunita Emmanuel	45
6. Vyhodnocení.....	47
6.1. Komunita Blahoslavenství	47
6.2. Hnutí fokoláre	48
6.3. Komunita Chemin Neuf	48
6.4. Komunita Emmanuel	49
Závěr	50

Seznam použitých zkratek	53
Seznam literatury	54

Úvod

Jestliže chceme hovořit o evangelizaci, musíme začít v Bibli, v Novém Zákoně, kde jsme seznámeni s dobrou zprávou či radostnou zvěstí o životě, smrti a zmrtvýchvstání Ježíše Krista.

Toto svědectví podávali nejprve první křesťané a následně evangelisté, kteří vše zaznamenali do svých evangelií. V nich nacházíme zmínky o tom, jak sám Pán Ježíš vyslal své učedníky, aby šli do světa a hlásali, že se přiblížilo Boží království, a také aby svým posluchačům sdělili, že jejich ústy k nim promlouvá sám Bůh. Dále je vybízí, aby se neradovali z vítězství nad zlem, ale z toho faktu, že jejich jména jsou zapsána v nebi (Lk 10,1–20).

V teoretické části mé práce se věnuji definici evangelizace, co znamená pro život jednotlivce, tedy křesťana, dále pak evangelizaci v hnutích a také pohledu některých papežů na evangelizaci.

V praktické části přiblížím způsoby života a evangelizace ve čtyřech hnutích, a to v Komunitě Chemin Neuf, v Komunitě Blahoslavenství, v Komunitě Emanuel a v Hnutí fokoláre – Díle Mariině. Porovnáám jejich metody, způsoby evangelizace a jejich přínos pro život jednotlivých lidí, ale také pro život církve.

1. Charakteristika evangelizace

1.1. Co je evangelizace

Evangelizace je předávání radostné zprávy, tedy evangelia, ostatním lidem.¹ Má to být setkání člověka s Boží láskou. Toto setkání má být schopen zprostředkovat každý křesťan, který v sobě má víru a má svůj osobní vztah k Bohu. Svým vlastním životem, svým svědectvím pak má tento vztah s Bohem předávat dál, a tak má evangelizovat. Do určité míry je ale tato naše povinnost náročná v tom smyslu, že nás nutí vyjít ze sebe, ze své uzavřenosti, z našeho společenství nebo z našeho kostela a nutí nás do nějaké aktivity, do nějaké činnosti. Tou je právě evangelizace. Jedním z prvních projevů naší evangelizace má být například to, že otevřeme naše společenství, naše kostely nově příchozím, hledajícím. Už tady je třeba, abychom měli otevřenou mysl a srdce, když se setkáváme s někým novým, abychom jej uměli přijmout, něco mu nabídnout. To „něco“ musí být Ježíš, musí to být setkání s Ježíšem v nás, s postojem lásky, který dáme tomu druhému zakusit. Mluvíme tak vlastně o formě misíí, kdy se snažíme přinášet Krista těm ostatním ve světě, v tom jsme si podobní s misionáři v dobách šíření křesťanství do pohanského světa té doby. Každopádně je ale pro tuto činnost nutné umění naslouchat druhému, být trpělivý a otevřený, hledat různé způsoby, jak se druhému přiblížit.

1.2. Co je evangelizace podle Pavla VI.

Z vícero možností jsem si pro charakteristiku pohledu papeže Pavla VI. na evangelizaci vybral následující pasáž z jeho Apoštolské exhortace Evangelii nuntiandi:

Hlásání evangelia lidem naší doby, kteří jsou plni nadějí, ale často i zkoušeni strachem a úzkostí, je beze vší pochyby službou prokazovanou nejen křesťanskému společenství, ale i celému lidstvu. S hlásáním evangelia je spjata i naše povinnost utvrzovat bratry, kterou jsme přijali od Pána spolu s úřadem Petrova nástupce. Ona je naší každodenní starostí, programem našeho života a činností a hlavní snahou našeho pontifikátu.²

Tedy sloužit, být k dispozici všem. Jak vlastnímu křesťanskému společenství, tak všem lidem kolem. Tento postoj se má člověk snažit naplňovat v praktickém životě.

---

¹ EN 13

² EN 1

1.3. Co je evangelizace podle sv. Jana Pavla II.

Častou výzvou sv. Jana Pavla II. bylo „nebojte se“. Ve své encyklice *Redemptoris missio* mluvil také o nové evangelizaci:

Nemůžeme si jenom tak klidně žít, když myslíme na miliony bratří a sester, kteří, ač také vykoupeni Kristovou krví, přece žijí, aniž by o Boží lásce věděli. Pro jednotlivé věřící – právě tak jako pro celou církev – musí stát misionářské zájmy na prvním místě, protože se týkají věčného osudu člověka a odpovídají na tajuplný a milosrdný Boží plán.³

Nebát se těžkostí a mít nadhled, vidět věci kolem sebe v souvislosti a myslet na druhé, dát jim poznat Krista, Jeho lásku. Ale zkoušet to dělat novým způsobem, hledat témata dnešního světa, umět se lidem přiblížit tak, abychom byli srozumitelní, také v tom je novost v hlásání evangelia.

---

³ RM 86

2. Evangelizace v naší zemi a její charakter

2.1. Potřeba evangelizace

Společnost u nás stále nějakým způsobem žije ovlivněna svou minulostí, která byla po dobu desítek let v područí komunismu. Po jeho pádu je v poslední době naše společnost ovlivňována sekularizací a ta s sebou, mimo jiné, přináší také ateismus. Ten je živěn touhou člověka po hmotných statcích, po hromadění majetku, po uspokojování svých především hmotných potřeb. Život je orientován na zisk a výkon, je také dost silně ovlivňován médii, která mají velký vliv na vytváření jakési „morálky“ dnešního světa. Posouvají se hranice toho, co je povoleno, co je akceptováno, což je velmi silně vidět například v otázkách mezilidských vztahů, otázkách života rodin, přístupu k výchově dětí atd. Člověk ztrácí odvahu nést odpovědnost za rodinu, za výchovu dětí, manželství se tak často rozpadají nebo ani nejsou uzavírána a lidé se tak ještě snadněji rozcházejí a boří vybudované vztahy.⁴

Tlaku společnosti nejsou ušetřeni ani křesťané, pro které je náročné žít dobrý křesťanský život, uchovávat si svoji víru a vztah s Bohem. Je také velmi těžké víru následně předávat svým dětem třeba v případě, kdy je jeden z manželů nepraktikující nebo nevěřící. Je náročné překonávat překážky ve vztazích manželů, udržet rodinu a nepodlehnout trendu ve společnosti, kde je odchod z rodiny poměrně častým jevem.

Zmíněný tlak se ve své podstatě týká celé církve (možná i ostatních církví), protože také ona se musí neustále vyrovnávat s nastalou situací, která i mnoho let po pádu komunismu není jednoduchá. Pro odlehčení lze např. vzpomenout názory bývalého prezidenta Václava Klause, který církve postavil na úroveň spolků, tedy třeba zahrádkářů. Toto poněkud humorné přirovnání ale není tak úplně mimo realitu života, jelikož církev byla a je odsunována z centra dění na jeho okraj.

A v postmoderní pluralitě, jak charakterizujeme dnešní situaci, jsou náboženství a církve často odkazovány spíše do oblasti možných, ale ne příliš zajímavých témat, než že by zakoušely nepřátelství bojovného ateismu, který téměř vymřel. Zdá se ale, že řadě křesťanů tato situace příliš nevadí. Odsunutí na okraj zájmu společnosti poskytuje paradoxně jakýsi prostor a „klid k životu“. Společenství křesťanů, farnost či církve jsou tak v nebezpečí, že se stanou příjemným prostředím pro ty, kterým bude tento

---

⁴ Český statistický úřad. *Úhrnná rozvodovost v letech 1950-2019* [2020-08-04]. <<https://www.czso.cz/csu/czso/uhrna-rozvodovost-v-letech-1950-2019>>.

charakter vyhovovat, protože se nechtějí vzrušovat a vyrušovat společenskými konflikty, a jejich náboženské potřeby budou v dané situaci dostatečně uspokojeny.⁵

Nejen proto se potřeba evangelizace jeví jako zcela nutná a potřebná pro život samotných křesťanů a následně také celé církve a společnosti. Je důležitá pro nalezení cesty k Bohu, abychom se uměli nejen modlit, chodit do kostela, ale také abychom svým životem uměli dávat správný příklad okolí. V tom je základní smysl evangelizace – žít s Bohem a Boha pak přinášet do společnosti.

Proto v první řadě hledáme základ, na němž je možné v této pluralitě stavět a který je třeba posilovat, má-li pastorační práce přispět k tvorbě autentického křesťanského života. Tento základ nevidí autor v uniformitě, ale v hloubce víry, která má šanci pluralitu v křesťanství integrovat. Úvahy o víře zohledňují také její protipól, „nevíru“, a ptají se jak na předávání, tak na nositele víry v dnešní společnosti. Křesťanská víra se v zásadě žije ve společenství, o čemž pojednává druhá část této knihy.⁶ Také pastorační praxe musí reagovat na skutečné situace a potřeby lidí, které jsou v některých oblastech sice ustálené, ale v mnoha dalších se mění, protože se mění charakter společnosti, v níž žijeme.⁷

S výše uvedenou citací mám velmi spojenou právě důležitost různých hnutí, ona jsou tím prostředím plurality názorů, životních stylů v církvi a tím se církev může stávat „zajímavou“ pro životy ostatních.

2.2. Charakter evangelizace

Evangelizovat lze mnoha způsoby, ale vždy musí jít o symbiózu slova a životního svědectví. Jedno bez druhého není možné. Nicméně je důležité, aby slova byla v souladu s životem toho, kdo evangelium hlásá. Pokud tomu tak není, může se hlasatel stát pro své okolí nedůvěryhodným a nepřijatelným a nikdo pak cestu k Bohu skrze něj nenajde.

Samotná evangelizace pak má různý charakter. Z hlediska církve mluvíme o evangelizaci dovnitř církve, kdy je nutné stále evangelizovat věřící, povzbuzovat je ve víře, dávat nové podněty pro duchovní život. Ze strany kněží a jáhnů je tak třeba, aby usilovali o vyváženost, díky které se budou věnovat všem skupinám věřících, které mají ve svém okolí – tedy dětem, rodinám, mužům, ženám, seniorům atd. Pokud pak dojde

---

⁵ OPATRŇÝ, Aleš. Cesty pastorační v pluralitní společnosti. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, s. 15.

⁶ OPATRŇÝ, Aleš. Cesty pastorační v pluralitní společnosti, s. 16.

⁷ OPATRŇÝ, Aleš. Cesty pastorační v pluralitní společnosti, s. 17.

k vytvoření společenství např. matek, společenství mladých nebo mužů, je možné v evangelizaci pokračovat s ohledem na konkrétní skupiny. V těchto skupinách pak roste význam laiků, kteří se jim věnují a také oni se snaží uvnitř těchto skupin evangelizovat.

Evangelizace vně církve je zaměřena na společnost kolem nás. Papež Pavel VI. k tomu, mimo jiné, ve své exhortaci *Evangelii nuntiandi* říká:

Evangelizovat znamená pro církev přinášet radostnou zvěst všem společenským vrstvám a třídám a jejím vlivem zevnitř přetvářet lidi samotné, vytvářet z nich nové lidstvo. ‘Hle – všechno tvořím nové’ (Zj 21,5). Ale nové lidstvo není možné bez nových lidí, obnovených křtem a životem podle evangelia. Účelem evangelizace je právě dosáhnout této vnitřní proměny.⁸

Působení církve na své okolí tedy navazuje na předchozí působení – evangelizaci uvnitř. Každý z nás tak musí projít svou vlastní evangelizací, aby byl následně schopen evangelizovat dál. A to je možné jedině skrze působení Ducha svatého. Bez něj by to bylo „marné lidské namáhání“. Evangelizace má vést lidi ke změně života, smýšlení, má jim dávat nové vzory pro jejich chování.

Toto vše ale ještě stále nestačí, poněvadž i to nejkrásnější svědectví nebude mít po dlouhou dobu žádnou účinnost, nebude-li osvědčeno, odůvodněno a zvýrazněno – svatý Petr tomu říká ‘důvody vaší naděje’ – jasným a nepochybným hlásáním. Radostná zvěst, hlásaná vlastním životem, musí být tedy, dříve či později, hlásána přímo slovem života. Nelze mluvit o skutečné evangelizaci, jestli se při ní nehlásá i jméno, učení, život, zaslíbení, království a tajemství Ježíše z Nazareta, Božího Syna.⁹

Toto je tedy na každém z nás a vyžaduje to již zmíněnou vyváženost mezi naším životem a tím, co „hlásáme“ – tedy říkáme druhým. Znovu také do popředí vystupuje fakt, že osamělost v životě, a to platí také pro život křesťana, není jednoduchá a vlastně ani chtěná, protože pro osamocněného člověka je všechno těžší a náročnější. Jeho šancí na jednodušší a kvalitnější život je společenství.

Osamělý křesťan nemá se svou křesťanskou vírou a morálkou v pluralitním poli názorů a postojů velkou šanci obstát. Společenství je tedy trvalým tématem. Současně je v životě lidí v postmoderní společnosti přítomen silný individualismus a vyostřený smysl pro zachování osobní svobody. Proto pastorační

---

⁸ EN 18

⁹ EN 22

vyžaduje ve velké míře individuální přístup a nemůže se spoléhat ani na „kolektivní vědomí“, ani na autoritativní předávání víry nebo morálních zásad jednotlivcům.¹⁰

---

¹⁰ OPATRŇY, Aleř. Cesty pastoraċe v pluralitní spoleċnosti, s. 25.

3. Evangelizace z pohledu jednotlivce a hnutí

3.1. Křesťan a evangelizace

O evangelizaci se začíná mluvit v období 2. vatikánského koncilu a po něm, a speciálně v dekretu O misijním poslání církve (*Ad gentes*) se o ní hovoří jako o základní povinnosti církve.¹¹ Vnímáme dvojitý význam slova misie, kdy na jedné straně je žádoucí, aby pokračovaly ve vztahu k těm, kteří neznají Krista, a tak rozšiřovaly křesťanství do dalších národů, ale na straně druhé vzniká potřeba zaměřit se na jakési misie vnitřní, tedy na posílení víry a vztahu ke Kristu uvnitř církve. Naše zodpovědnost je dána sounáležitostí s církví, která je tělem živého Krista, a tak je našim úkolem se o toto tělo opravdu starat, což v praxi znamená žít naplno náš život ve prospěch farních společenství, společenství mladých, rodin, společenství seniorů atd. A ve všech těchto oblastech je otevřený prostor pro laiky a jejich evangelizaci.

I když je hlásání, vykládání a šíření evangelia hlavním úkolem biskupa a biskup je hlavním nositelem evangelizačního poslání církve, jsou laici těmi, kdo se na praktické evangelizaci mohou a mají podílet největší měrou. Toto tvrzení nevychází ze záměru laiky nějakým způsobem zvlášť vyzdvihovat či favorizovat, ale z respektování praktických okolností. Laici mají z mnoha důvodů nejbližší k těm, kterým je nebo má být evangelium hlášáno. Není zde míněna v první řadě fyzická blízkost, ale blízkost životních osudů a rolí, blízkost sdílení radostí a starostí, která umožňuje věrohodně ukazovat evangelium jako inspirující odpověď na to, co člověku dělá v životě starost.¹²

Evangelizace je věcí společnou, tedy věcí všech, ale každý má zodpovědnost za nějakou její část. Pokud bychom hledali způsob, jak od sebe odlišit úkoly a zodpovědnost biskupů od laiků, je možné říci mimo jiné toto:

Zatímco biskupové mají v první řadě bdít nad správností a integritou předávaného poselství víry, je úkolem a šancí laiků především autenticita jejich svědectví víry. Je tím míněno, že pro lidi žijící ve světě je věřící laik svědkem víry v tom prostředí, které znají a společně sdílejí. Okolí věřících laiků také může vidět ovoce života z této víry.¹³

---

¹¹ AG 35

¹² OPATRŇÝ, Aleš. *Cesty pastorační v pluralitní společnosti*, s. 97.

¹³ OPATRŇÝ, Aleš. *Cesty pastorační v pluralitní společnosti*, s. 98.

Lze také říci, že pokud člověk uvěří – věří v Boha, pak je povinen evangelizovat své okolí, rodinu, spolupracovníky a snažit se je získat pro Boha. Cesty k tomu jsou různé, ale platí, že je třeba spojit svědectví vlastního života ve vztahu třeba vůči rodině, kolegovi, sousedům s přijatelným a vhodným hlásáním Božího slova. Zde většinou platí, že pokud umíme zaujmout okolí svým životem, pak je ochotno a schopno přijímat, když s ním mluvíme o věcech víry, o Bohu. Může to tudíž být o kvalitě hlasatele, který by měl usilovat o svoji osobní svatost. Tato svatost se však má především odrážet v našem vztahu k Bohu, v naší spolupráci s Duchem svatým.

3.2. Církevní hnutí a evangelizace

Ve 20. letech minulého století se objevila „hnutí spirituality“ a sdružení, která usilovala o obnovu církve.¹⁴ Později se objevuje potřeba nových forem evangelizace s ohledem na různé problémy v životě tehdejší společnosti – nástup komunismu, odklon větší části společnosti od křesťanství atd. Ve 40. a 50. letech následně vznikají v Itálii, Francii, Španělsku a také v Německu různá hnutí, z nichž některá se naplno rozvinou až po 2. vatikánském koncilu.¹⁵

Jedním z důležitých bodů pro život a fungování hnutí v církvi byl synod biskupů o „Povolání a poslání laiků“, který se konal v Římě v říjnu 1987.

Synod především upozornil na to, že rozvoj hnutí nabyl enormních, přímo světových rozměrů a dotýká se různých kulturních oblastí. Tam zůstávají mnohé nevyřešené problémy. Snahou synodu bylo proto nastínit základní pilíře jejich „interpretace“ a jejich „význam pro církev“, aby se dalo posoudit, nakolik přispívají k životu „místních církví“, tj. farností a diecézí. V prohlášení synodu o laicích (1987) se uznává přínos jednotlivých hnutí jako zdroj životaschopnosti a různých iniciativ evangelizace a zároveň se zdůrazňuje, že jejich sepětí s církví musí procházet především přes tradiční uspořádání farností a diecézí.¹⁶

Na zmíněný synod navazuje exhortace papeže Jana Pavla II. *Christifideles laici*, která vznikla v prosinci roku 1988.

---

¹⁴ SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, s. 21.

¹⁵ SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi*, s. 23-30.

¹⁶ SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi*, s. 38.

Papež mimo jiné mluví o důležitosti hnutí v životě církve, vnímá, že jejich činnost přináší oživení života, dává nové možnosti působení laiků a vybízí k tomu, aby církev hnutím věnovala zvláštní pozornost.¹⁷

Dále hovoří o důležitých kritériích pro život různých sdružení a hnutí v církvi: prvním je povolání každého křesťana ke svatosti, druhým odpovědnost za vyznávání katolické víry, třetím svědectví hluboce věřícího společenství, čtvrtým souhlas a účast na apoštolském cíli církve, tzn. na evangelizaci a misijní činnosti církve, pátým závazek k angažované přítomnosti v lidské společnosti.¹⁸

Naplnění těchto kritérií v životě hnutí má vést k tomu, že se budou zasazovat o vytváření lepších podmínek ve společnosti, ve které žijí a působí.

Dále papež Jan Pavel II. zdůrazňuje nutnost nové evangelizace, jejímž cílem je mimo jiné „obnova křesťanské podstaty církevních obcí žijících v již křesťanských oblastech a vznik zralých křesťanských obcí“.¹⁹ Také toto je tedy úkolem hnutí v církvi.

---

¹⁷ SECONDIN, Bruno. Nová hnutí v církvi, s. 39.

¹⁸ SECONDIN, Bruno. Nová hnutí v církvi, s. 41-43.

¹⁹ ChL 34

4. Evangelizace v dokumentech některých papežů

4.1. Exhortace papeže Pavla VI. Evangelii nuntiandi

Jako první dokument chci zmínit Apoštolskou exhortaci papeže Pavla VI. Evangelii nuntiandi z prosince roku 1975. Hned v úvodu papež Pavel VI. zmiňuje povinnost hlásání evangelia nejen věřícím, ale všem lidem.²⁰ Také zdůrazňuje, že je třeba se naučit být více schopni hlásání evangelia lidem dnešní doby, hledat nové způsoby, jak předávat modernímu člověku křesťanství. Je třeba pečovat o víru, která je základem, ale také hledat způsoby, jak ji co nejlépe – co nejsrozumitelněji a také nejpřesvědčivěji předkládat lidem okolo nás. Papež si dále klade otázky, jaká je skrytá energie evangelia, zda je schopna oslovit člověka? Nakolik je schopna člověka měnit – přeměnit a jaké způsoby k tomu použít. Tyto otázky pak vkládá do jediné, a to, zda je církev, tedy my všichni, schopna hlásat evangelium a vkládat ho do lidských srdcí? Toto bude možné, pokud každý z nás bude opravdový kazatel pravdy. Především je to závazek pro ty, kdo jsou povoláni, aby kázali, ale fakticky je tato zodpovědnost na každém z nás.

Papež Pavel VI. dále připomíná základní poslání Ježíše, kvůli kterému byl seslán na tento svět – hlásat evangelium od města k městu a především těm, kteří jsou v očích lidí ti nejposlednější, nejubožejší.²¹ Zmiňuje také Ježíšovu věrnost v tom, že byl oním hlasatelem až do konce, kdy se obětoval na kříži za nás. Při svém hlásání vždy zdůrazňoval význam Božího království, protože to je nejvyšší meta, to je příslib od Boha pro nás lidi. K němu se ale také váží požadavky Boha na nás – máme být Bohu věrní a bdělí, a tak očekávat jeho konečný – poslední příchod.

Jako odměnu za naši věrnost nám Kristus nabízí Boží království a spásu. Papež Pavel VI. k tomu ve své exhortaci uvádí:

Boží království a spása jsou klíčovými pojmy Kristova radostného poselství. Každý člověk je může získat jako milost a projev Božího milosrdenství. Současně si je však každý musí i vydobýt vlastním úsilím (neboť je uchvacují násilníci, říká Pán – Mt 11,12; Lk 16,16): námahou a utrpením, životem podle evangelia, odříkáním a křížem, v duchu evangelijních blahoslavenství. Především ale každý získává Boží království a spásu tím, že se vnitřně zcela změnil. Takovou proměnu evangelium nazývá *metanoia*, což znamená zásadní obrácení, hlubokou změnu v mysli a v srdci.²²

---

²⁰ EN 1

²¹ EN 6

²² EN 10

Papež Pavel VI. dále zmiňuje to, čemu dával sám Ježíš přednost, na co kladl důraz, a to, že chudí a nepatrní mohou slyšet jeho slova a vidět jeho činy a stávat se tak jeho učedníky, kteří pak vytvářejí společenství těch, kteří uvěřili. Svá slova a skutky pak Ježíš dovršil svou smrtí, zmrtvýchvstáním a sesláním Ducha svatého.²³

Ježíš za svého života také vyslal apoštoly, aby hlásali radostnou zvěst, což v přeneseném slova smyslu platí pro každého křesťana a je určeno všem lidem všech dob. Na toto navázala biskupská synoda v říjnu 1974, která v jednom ze svých závěrečných prohlášení uvádí: „Znovu potvrzujeme, že příkázání hlásat evangelium všem lidem, je základním posláním církve“.²⁴ Církev žije zejména tím, a proto, aby evangelium hlásala, aby v jeho duchu učila a kázala, bez ohledu na změny, kterými prochází společnost kolem nás. Společenství církve se nemůže uzavírat druhým, musí žít svůj vnitřní život založený na naslouchání Božímu slovu, nechat se jím utvářet a tím evangelizovat samo sebe, aby si Boží lid uchoval sílu a svěžest ke hlásání evangelia druhým. Papež Pavel VI. také připomíná vztah mezi Kristem, církví a evangelizací. Evangelizaci nejde dělat bez církve a už vůbec ne proti církvi. Není možné tvrdit, že milujeme Krista, jdeme za ním, ale jsme mimo církev, neuznáváme ji, nepřijímáme ji nebo jsme proti ní. Zde pak platí Ježíšova slova: „Kdo slyší vás, slyší mne, a kdo odmítá vás, odmítá mne; kdo odmítá mne, odmítá toho, který mně poslal“ Lk 10,16.

Ve druhé části své exhortace se papež Pavel VI. zamýšlí nad tím, co znamená evangelizovat a co je pro evangelizaci důležité. Za nezbytné označuje to, že je třeba evangelizaci spojit především s hlásáním Krista těm, kdo jej ještě neznají, s kázáním, s katechezí, s udělováním křtu a dalších svátostí.²⁵ Evangelizací samotnou je třeba přinášet radostnou zvěst všem lidem, všem vrstvám společnosti, přetvářet lidi zevnitř, a tak z nich vlastně udělat lidi nové – nové lidstvo. To je jakási vnitřní přeměna člověka, které bude díky evangelizaci schopen. Díky vlastní přeměně pak může usilovat také o přeměnu svého okolí – své rodiny, svých blízkých, svých spolupracovníků, ... Tímto přetvářením může postupně docházet ke změně smýšlení a chování lidí, ke změně životních hodnot. K tomu papež Pavel VI. uvádí:

---

²³ EN 12

²⁴ EN 14

²⁵ EN 17

To vše bychom mohli vyjádřit a shrnout asi těmito slovy: Evangelizovat se nemá jen pro nějakou zevní okrasu, jako nějaký povrchní nátěr, nýbrž evangelizace musí proniknout celým životem, do hloubky, až na samý kořen. Je třeba evangelizovat samu kulturu a jednotlivé kultury, jež lidé vytvořili, a to v tak plném a rozsáhlém smyslu, jakého tyto pojmy nabývají v konstituci „Radost a naděje“. Přitom je třeba stále vycházet od jednotlivce a vždy se vracet k vzájemným vztahům lidí s Bohem a mezi sebou navzájem.²⁶

Evangelium i evangelizace jsou nezávislé na kultuře, ale člověk svoji víru, vztah s Bohem, prožívá ve spojení se svojí vlastní kulturou. Také platí, že evangelium i evangelizace jsou schopny proniknout všechny kultury a je tak vytvořen prostor pro evangelizaci kultury jako takové, protože je a bude k užítku obnova nebo obrození radostnou zvěstí evangelia.

Ve své exhortaci se dále papež Pavel VI. zmiňuje o nutnosti hlásat evangelium vlastním životem, svědectvím našeho života. Máme být vnímaví a chápající druhé lidi z našeho společenství, z farnosti, kolegy z práce. To v praxi znamená zajímat se o jejich život, znát jejich radosti, starosti a pokud to bude žádoucí, být jim nápomocní radou nebo i konkrétní pomocí. Možná tím v některých lidech můžeme vyvolat otázky, proč se tak chováme, proč to, či ono děláme? To může být náš první evangelizační čin. Je také dobře si uvědomit, že k hlásání evangelia jsme povoláni všichni a je to tedy také naše odpovědnost vůči Bohu a lidem.

Hlásání evangelia pak můžeme považovat za účinné tehdy, pokud se s ním jeho příjemce ztotožní, pokud vezme za své Boží pravdy, které jsou v něm uloženy a bude se snažit je uvádět do svého vlastního života. Tento krok povede ve své úplnosti k životu s Bohem, k rozhodnutí dosáhnout Božího království. Tento životní krok je pak následován dalším, kdy se člověk sám stává hlasatelem evangelia, šířitelem Božího království. Tímto svým konáním fakticky dosvědčuje přijetí Božího slova do svého srdce a svého života.

Třetí část exhortace věnuje papež Pavel VI. obsahu evangelizace, svědectví o Bohu, kterého světu zjevil Ježíš Kristus skrze Ducha svatého, hovoří o Boží lásce k lidem, která se projevila a projevuje tím, že Bůh každému člověku poskytuje možnost spásy, která je pro nás největším Božím darem. Boží láska nás zve ke společenství

---

²⁶ EN 20

s Bohem, které začíná během našeho pozemského života, ale svého naplnění dojde na věčnosti.

Je důležité, aby evangelizace obsahovala odkaz na nadpřirozený svět, do něhož člověka volá Bůh.²⁷ Toto nadpřirozeno je mimo – stojí mimo – čas a dějiny světa kolem nás, který je pomíjivý a naplno nám bude zjeveno v našem posmrtném životě. Právě tuto naději na splnění Božích zaslíbení musí evangelizace také obsahovat. Dále je třeba si uvědomovat, že součástí evangelizace je, vedle hlásání radostné zvěsti, také upevňování církve, které je spojeno se základní buňkou společnosti i církve, což je rodina. Evangelizace s sebou nese konkrétní připomínky a doporučení pro život rodiny, který je samozřejmě důležitý pro rozvoj a formování každého člověka. V pastorální konstituci o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes* je mimo jiné uvedeno:

Šťastný život člověka i lidské a křesťanské společnosti těsně souvisí s dobrým stavem manželského a rodinného společenství. Křesťané spolu se všemi, kteří si váží tohoto společenství, upřímně vítají různé formy pomoci, kterými se dnes podporuje a v životě pěstuje toto společenství lásky a jimiž se pomáhá manželům a rodičům v jejich vznešeném úkolu.²⁸

Budou-li rodiče předcházet příkladem a rodinnou modlitbou, pak děti a vůbec všichni, kdo žijí v rodinném kruhu, naleznou snadněji cestu lidskosti, spásy a svatosti. Manželé, když dostanou důstojnost i úlohu otcovství a mateřství, budou svědomitě plnit povinnost výchovy, zvláště náboženské, která patří především jim.²⁹

Křesťanští věřící mají využívat přítomný čas a rozlišovat to, co je věčné, od proměnných forem, a tak horlivě napomáhat rozvoji hodnot manželství a rodiny jednak svědectvím vlastního života, jednak spoluprací s lidmi dobré vůle. Různé společné aktivity, zvláště sdružení rodin, se mají snažit poučováním i činnostmi utvrzovat mladé lidi i manžele, hlavně nedávno oddané, a formovat je pro rodinný, společenský a apoštolský život.³⁰

Rozvoj a formování následně ovlivňují opravdový růst člověka, růst duchovní, který ho vede k tomu, že neusiluje především o věci světské, ale má na paměti věci církve. Církev má jasný a důležitý úkol – evangelizovat, a tím přibližovat ostatní Božímu království. Je to cesta lásky člověka k Bohu a lásky mezi lidmi navzájem, tedy jasné

---

²⁷ EN 28

²⁸ GS 47

²⁹ GS 48

³⁰ GS 52

odmítnutí násilí, zejména násilí ozbrojeného. Odmítavý postoj k násilí prezentoval papež Pavel VI. např. při cestě do Kolumbie v roce 1968.³¹ Ve stejné době se mimo jiné kriticky vyjádřil k okupaci tehdejšího Československa.³² Osvobození člověka je naopak nutné dosáhnout evangelijní cestou, poskytnout lidem podněty, které vycházejí z víry, z postoje bratrské lásky a sociálního učení církve.

Dále se papež Pavel VI. věnuje metodám evangelizace, které jsou důležité, i když je zřejmé, že nejsou důležitější než samotný obsah evangelizace. Stále je třeba se ptát „jak máme evangelizovat?“ a přitom brát v potaz různost místních a kulturních okolností, hledat nejvhodnější a nejúčinnější formy hlásání evangelia lidem naší doby.

Papež Pavel VI. zdůrazňuje, že na prvním místě je v evangelizaci svědectví vydávané opravdovým křesťanským životem, kdy je člověk naplno oddaný Bohu, ale přitom také stejně miluje svého bližního nebo se o to opravdu upřímně snaží.³³ Postoj lásky je třeba doplnit svědectvím, aby nám lidé kolem byli ochotní naslouchat. Je tedy třeba být věrný Kristu a tuto věrnost dosvědčovat svým životem, který má vést ke svatosti. Avšak je také nezbytné o Kristu mluvit, hlásat ho: „Ale jak mohou vzývat toho, v něhož neuvěřili? A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou slyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval?“³⁴ „Víra je tedy ze zvěstování a zvěstování z pověření Kristova.“³⁵ Zvěstování, hlásání radostného poselství je pro život naprosto nepostradatelné. Avšak je třeba volit přiměřenou formu hlásání, protože dnešní člověk je přesycený informacemi, množstvím slov, možná občas nerad poslouchá atd. Je proto důležitý osobní vztah, hledání způsobu, jak se k němu přiblížit. Ale o Kristu prostě mluvit musíme, abychom měli šanci toho druhého přivést k víře.

Další z metod, které je třeba pro evangelizaci používat, je homilie, která je velmi účinným prostředkem. Kazatelé ale musí být o její působivosti sami přesvědčeni, měli by se jí věnovat s láskou a být si jisti její silou zvláště v situaci, kdy je součástí eucharistické oběti. Při ní můžeme zakoušet přítomnost Krista a ON může na věřící skrze homilii

---

³¹ EN 37

³²Vatican News. *Pavel VI. o okupaci Československa 21. srpna 1968* [2020-08-08]. <<https://www.vaticannews.va/cs/papez/news/2018-08/pavel-vi-o-okupaci-ceskoslovenska-21-srpna-1968.html>>.

³³ EN 41

³⁴ Řím 10,14

³⁵ Řím 10,17

působit. V kázání Slova Božího je tím ukryta velká síla a mnohá farní společenství z této síly těží.³⁶

Důležitou metodou, kterou nemáme nikdy opomíjet, je vyučování katechismu. Výuka katechismu je velkou podporou pro evangelizaci, která tak může být daleko efektivnější. Díky katechismu mohou hlavně děti a mladí získávat poznatky o Božích pravdách, které církev hlásá. Zde je při výuce důležitá role katechetek a katechetů, kteří tyto Boží pravdy zejména dětem předávají. Naprosto nezastupitelná je však i role rodiny, především rodičů dětí. Další formou, způsobem výuky je katechumenát, kdy se ve společenství připravují mladí lidé nebo dospělí na přijetí svátosti křtu.³⁷

Důležitým způsobem pro hlásání evangelia se staly hromadné sdělovací prostředky, které mají možnost předat radostnou zvěst širokému okruhu lidí, dalo by se říci, že téměř všem. Je dobré těchto možností využívat, ale není možné zajistit, aby si Boží slovo našlo cestu do lidských srdcí, aby tak každý mohl získat k evangeliu vlastní vztah. S ohledem na tuto realitu je důležité mít možnost osobního kontaktu s druhým člověkem a sám jej evangelizovat. Tím se nejvíce přibližujeme tomu, co dělal sám Ježíš a apoštolové, když rozmlouvali s různými lidmi. Je to způsob předávání vlastní víry těm druhým. V tomto momentě papež Pavel VI. vyzdvihuje službu kněží, kteří věřící věrně doprovázejí na jejich duchovní cestě, poskytují útěchu a posilu ve svátosti smíření a pomáhají věřícím začínat znovu v případech, kdy se jim v životě třeba něco nepodaří.³⁸

Tento způsob evangelizace přetváří věřící, aby slova, nauky a kázání, která slyší, uměli použít na změnu svých životů, svých vztahů k jiným lidem, aby do nich mohla vstoupit Boží láska a aby tak člověk mohl intenzivně prožívat svůj vztah k Bohu například skrze svátosti. Následně pak bude platit, že evangelizace vede k opravdovému svátostnému životu.

Pátá část exhortace se věnuje otázce, komu se má evangelium hlásat. Papež Pavel VI. připomíná, že pro evangelizaci je určen celý svět: „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření.“³⁹ Sám Ježíš tedy vymezil pole působnosti pro kázání evangelia a je na nás, abychom plnili jeho vůli.

---

³⁶ EN 43

³⁷ EN 44

³⁸ EN 46

³⁹ Mk 16,15

Pro ty, kteří o Kristu dosud neslyšeli, je určena tzv. „preevangelizace“, prvotní hlásání, které by mělo nějakým způsobem zapůsobit na lidské srdce, díky čemuž pak člověk může začít vnímat Boha. Dále se evangelizace týká těch, kteří patří k nekřesťanským náboženstvím a církev cítí, že také oni mají plné právo se dozvědět o Kristu. Proto jsou také v dnešní době důležité a nutné misie. V jakémisi kontrastu vůči misiím je ale třeba vidět nutnost věnovat se lidem, kteří jsou věřící, aby jejich víra více vyzrála a oni mohli být opravdovější, což je důležité, protože dnešní doba vytváří pro život věřících různé překážky na cestě k Bohu. Těmi překážkami je např. sekularismus a ateismus v různých formách, kterému řada lidí podléhá. Na druhou stranu je tu ale určité množství lidí, kterým něco chybí, zažívají pocity prázdnoty nebo stesku po něčem, co by je obohatilo. Toto hledání můžeme nazvat nevědomou touhou po evangelizaci.

Evangelium je určitě třeba hlásat také tzv. „matrikovým věřícím“. Mnozí z nich hovoří o své víře v Boha, která je jejich osobní a kterou nepotřebují prožívat v církvi, kterou také často odmítají. Avšak evangelizace těchto lidí je složitá a náročná a cesta k nim vede jen přes komunity věřících, které mají šanci tyto lidi oslovit svým životem a nabídnout jim cestu zpět do společenství církve. Proto je existence zdravých komunit uvnitř církve velmi důležitá.

V dalším pokračování své exhortace se papež Pavel VI. dostává k hlasatelům evangelia. Těmi mohou být ti, které k tomu povolal Ježíš Kristus. K tomu napsal svatý Pavel: „A jak mohou zvěstovat, nejsou-li poslání? Je přeci psáno: „Jak vítaný je příchod těch, kteří zvěstují dobré věci!“⁴⁰ Je tedy evidentní, že toto poslání může vykonávat jen ten, kdo k tomu byl pověřen. Církev je k tomuto poslání určena, snaží se hlásat Boží slovo všem a tím budovat Boží království již tady na zemi. Toto je misionářská role církve. Ta pak svoji evangelijní činnost realizuje prostřednictvím jednotlivých církví, které se navzájem liší prostředím, ve kterém působí, ale jsou součástí jedné univerzální církve.

V závěrečné části exhortace se papež Pavel VI. věnuje duchu evangelizace. Obrací se ke všem hlasatelům evangelia a říká:

Ve jménu našeho Pána Ježíše Krista a apoštolů Petra a Pavla vyzýváme všechny, kdo díky darům Ducha svatého a z pověření církve jsou opravdovými šířiteli evangelia, aby se ukázali hodni toho povolání,

---

⁴⁰ Řím 10,15

vykonávali je bez pochyb a strachu a aby nezanedbávali podmínky, jež činí evangelizaci nejen možnou, nýbrž i účinnou a plodnou.⁴¹

Potom papež Pavel VI. zmiňuje základní podmínky pro evangelizaci, zdůrazňuje, že evangelizace není možná bez působení Ducha svatého, připomíná působení Ducha svatého v Ježíšově životě, o kterém se zmiňuje na různých místech Písmo svaté a že také apoštolové začali své hlásání evangelia realizovat až po seslání Ducha svatého. Duch svatý je také duší církve a ona jeho přispěním roste.

Duch svatý také působí ve všech různých evangelizačních metodách, protože Duch svatý je při evangelizaci hlavním činitelem a vede církve při rozpoznávání znamení doby. Papež Pavel VI. také vyslovil naději, že duchovní i věřící budou více studovat působení Ducha svatého v evangelizaci.

Následně si klade otázku, zda hlasatelé evangelia žijí podle toho, co hlásají, zda jsou opravdoví? To s ohledem na fakt, že lidé, hlavně mladí, nemají rádi přetvářku a hledají pravdu. Všem nám pak říká: „Je třeba, aby naše evangelizační horlivost pramenila ze skutečně svatého života a aby hlásáním evangelia, jež čerpá sílu z modlitby, a především z lásky k Eucharistii – jak nám to připomíná Druhý vatikánský koncil – rostl svatý život i v těch, kdo toto evangelium šíří.“⁴²

Náš důvěryhodný život je dle papeže Pavla VI. nutný jako svědectví pro ty, kteří na jedné straně Boha odmítají, ale na druhé Boha také hledají. Oni potřebují vidět životní příklad hlasatelů evangelia, kteří vlastně svojí svatostí budou schopni vkládat těmto lidem do srdce svědectví o Bohu. Je také důležité, aby byli jednotní, aby nevnášeli mezi sebe navzájem rozdělení a nedávali tak špatný příklad svému okolí nebo ho dokonce pohoršovali. Evangelium je slovem pravdy a pravdou o Bohu. Každý hlasatel evangelia tak má mít pravdu v úctě.

Papež Pavel VI. se pak postupně obrací na duchovní pastýře, profesory, teology, na rodiče i učitele, aby žili v pravdě a pomáhali těm, které mají kolem sebe, poznávat Boží pravdy. Mají také mezi sebou žít v bratrské lásce, protože tak budou mít sílu a schopnost nepředávat ostatním nejasné a nejisté názory. K bratrské lásce pak papež Pavel VI. připojuje duchovní horlivost a na samotný závěr své exhortace říká:

---

⁴¹ EN 74

⁴² EN 76

Zachovejme si tedy duchovní horlivost a spolu s ní i sladkou, útěchplnou radost ze šíření evangelia, a to i tehdy, musíme-li zasévat v slzách. Tato horlivost ať je nám vnitřní pohnutkou a zápallem, který nám nikdo a nic nevyrvé, stejně jako byla Janu Křtiteli, Petru a Pavlovi, ostatním apoštolům i celé řadě mimořádných hlasatelů evangelia v církevních dějinách. Ať se stane radostnou skutečností našeho života zasvěceného evangelizaci. Kéž by současný svět mohl slyšet radostnou zvěst, po níž ve své úzkosti i naději touží, nikoliv od hlasatelů smutných, malomyslných, netrpělivých a úzkostlivých, ale od hlasatelů evangelia, jejichž život kypí horlivostí. Od těch, kteří jako první zakusili Kristovu radost a jsou ochotni nasadit život pro hlásání Božího království a pro zakořenění a růst církve v srdci světa.⁴³

4.2. Exhortace papeže Františka Evangelii gaudium

Jako druhou chci ve své práci zmínit Apoštolskou exhortaci papeže Františka Evangelii gaudium z listopadu 2013. Na jejím začátku zve papež František všechny věřící k nové etapě evangelizace, mluví o radosti evangelia, která se může dotýkat všech, kdo se setkávají s Ježíšem a jsou tak vysvobození z hříčů, smutků a vnitřní prázdnoty. Je to jeho pozvání pro nás, tedy pro církev, k hledání nového způsobu evangelizace.

Papež František vidí novou etapu evangelizace jako velmi důležitou a potřebnou, jako protiváhu vůči konzumnímu způsobu života a vůči nebezpečí uzavření našeho srdce a svědomí. Toto nebezpečí vnímá jako reálné pro každého z nás, jako něco, co nám brání v konání dobra, což je v rozporu s Božím záměrem s námi. Také proto papež František vybízí, abychom znovu hledali Krista, abychom s ním měli osobní kontakt, abychom udělali třeba jen malý krok k Ježíši, a pak pochopíme, že On už na nás čeká s otevřenou náručí. Papež František doporučuje, abychom také s Ježíšem mluvili: „Pane, nechával jsem se oklamávat, tisícero způsoby jsem unikal před Tvou láskou, ale nyní jsem znovu zde, abych obnovil svoji smlouvu s Tebou. Potřebuji Tě. Vysvobod' mne znovu, Pane, přijmi mne opět do své vykupitelské náruče.“⁴⁴ Papež František nás také ujišťuje, že Ježíš nám vždy odpustí a že je opravdu dobré se k němu znovu a znovu vracet.

Dále se papež František zastavuje u Starého zákona a některých proroků, aby ukázal otcovskou něhu, která je zde patrná třeba u proroka Zachariáše: „Hlasitě zajásej, siónská dcero, zaplesej, dcero jeruzalémská, hle, Tvůj král k Tobě přichází, je spravedlivý a přináší spásu“⁴⁵ nebo u proroka Sofoniáše: „Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe,

---

⁴³ EN 80

⁴⁴ EG 3

⁴⁵ Za 9,9

hrdina, vítěz, bude nad tebou plesat v radosti, obnovil k tobě svou lásku, s veselím nad tebou zajásá.“⁴⁶

Následně se papež František zastavuje u evangelia a zmiňuje radost, která z něj vyvěrá a ovlivňuje životy druhých. Říká ale také, že rozumí těm z nás, kteří jsou smutní, protože ke smutku mají důvod, ale doporučuje, abychom postupně do svého života opět nechali proudit radost víry, která může všechno překonat a obrátit a dovést nás zpět k Boží lásce, která nás osvobozuje od našeho často otupělého svědomí. Pokud zvládneme naše svědomí obrátit, pak budeme schopni např. uznávat druhého a usilovat o jeho dobro. Církev nás tady povzbuzuje, abychom šli dál, usilovali nejen o dobro druhého, ale abychom byli také schopni náš život obětovat za život někoho jiného. V tom vidí papež František misijní povolání evangelizace, tedy dávat za druhé i život. Vybízí nás také, abychom byli radostní hlasatelé, i když možná nemáme k radosti důvod a máme třeba i důvod k pláči⁴⁷... ale máme se snažit těm druhým ukazovat „jak bezedná je Boží štědrost, moudrost a poznání.“⁴⁸ Toto můžeme znovu a znovu objevovat, když se vracíme k evangeliu jako prameni života.

Díky těmto návratům k evangeliu si můžeme neustále připomínat Boží lásku k nám, protože On nás má rád a zamiloval si nás. Toto vědomí nám má dodávat radost v celém našem životě a posilovat nás, abychom se uměli dát Bohu celí.

Papež František dál pojmenovává skupiny, na které by měla být zaměřena nová evangelizace. Mluví o věřících, kteří si sice uchovávají svoji víru, ale neúčastní se pravidelně bohoslužeb. Dále se zmiňuje o pokřtěných, kteří nežijí podle křestních požadavků, nevnímají sounáležitost s církví. Jako poslední uvádí skupinu těch, kteří neznají osobu Ježíše Krista nebo jej vždy odmítali. Tito všichni pak mají právo slyšet evangelium a je naší povinností ho hlásat a nikoho nevykloučovat. Prvotně je třeba ho hlásat těm, kdo jsou od Boha vzdálení, a tak vlastně pokračovat v misijní činnosti církve. Nežít sami pro sebe, ale vyjít ven a být pro ty druhé.

Po úvodu se papež František v první kapitole zamýšlí nad misijní proměnou církve. Pokud církev evangelizuje, pak poslouchá Ježíšovu výzvu: „Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtíte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a uče je

---

⁴⁶ Sf 3,17

⁴⁷ EG 10

⁴⁸ Řím 1,33

zachovávat všechno, co jsem vám přikázal.“⁴⁹ V onom „jděte“ je třeba hledat nové výzvy a způsoby evangelizace a také nové oblasti, především různé periferie. Máme se nechat inspirovat Kristem, který přišel ke všem lidem, a to máme dělat i my. Máme sloužit, „umývat nohy“ všem. Máme hledat cesty pro evangelizaci dnešního světa, ne k vlastní prezentaci církve. Potřebujeme si osvojit ono „vycházení“ ze sebe k těm druhým, k těm okolo nás, abychom nezůstali zahledění sami do sebe, ale vnímali potřeby druhých.

V této činnosti zmiňuje papež František na prvním místě farnost, která v sobě sdružuje lidi s různými schopnostmi a vlastnostmi, což jí dává možnost různými formami vstupovat do dialogu s okolím, hledat cesty k lidem, k jejich potřebám. Farnost má povzbuzovat své členy směrem k evangelizaci, má v tomto velký potenciál, který ale dosud nebyl tak úplně využitý.⁵⁰

Na dalších místech pak jsou základní společenství, hnutí a další možné způsoby sdružování, které jsou inspirovány Duchem svatým k evangelizaci všech oblastí. Touto svojí činností mohou obnovovat církve, a to především tím, že budou mít kontakt s farnostmi, tedy s místní církví, kterou mohou svým působením velmi obohacovat.⁵¹

Důležitou roli v misijní činnosti místní církve má biskup. Má být tím, kdo ukazuje ostatním cestu, kdo je vede k tomu, aby měli jedno srdce a jednu duši (srov. Sk 4,32). Má také všem naslouchat a mít na paměti misijní rozměr života církve, která má být otevřená všem. Tuto roli biskupa místní církve pak papež František přirovnává ke své vlastní činnosti, ke snaze o konverzi papežského úřadu, ke snaze být otevřený různým podnětům zvenčí, ale také být věrný tomu, co po něm chce Ježíš.

Papež František nás tak vybízí ke hledání nových způsobů pastorační práce a k opuštění onoho častého zvolání „ono to tak vždycky bylo“. Podle něj je třeba hledat nové možnosti, které odpovídají stylu i způsobu evangelizace nových společenství. Za důležité také považuje nezůstat osamoceni, být si vědomi svých bratří a sester kolem nás a určitě se nechávat vést svým biskupem.

Máme také být realisté a rozlišovat, s kým, jak a o čem mluvíme. Mějme na zřeteli, že ne všichni si jsou schopni vše spojit, ne všichni znají alespoň jádro evangelia. Misijně pojatá pastorační práce nemá být provázena snahou předat co největší množství informací, ale má se soustředit na to podstatné, nejpřitažlivější, a hlavně nejdůležitější. Právě taková

---

⁴⁹ Mt 28,19-20

⁵⁰ EG 28

⁵¹ EG 29

forma pastorační nikdy neztratí svoji hloubku a pravdivost a vede k podstatě evangelia, kterou je krása spásné lásky Boží zjevené v Ježíši Kristu, jenž zemřel a vstal z mrtvých. Boží láska pak má být pro nás posilou, abychom naše skutky lásky vůči bližním brali jako projev milosrdství, který je vnitřní milostí Ducha svatého.

Právě milosti Ducha svatého mají vést například kněze při jejich kázáních k vyváženosti témat, o kterých mluví a ke kladení důrazu například na ctnosti lásky a spravedlnosti, které jsou pro život věřících velmi důležité.⁵² Těmito ctnostmi máme být, mimo jiné, vedeni k tomu, abychom Boha rozpoznávali ve druhých a v nich ho milovali. Naše láska pak bude spočívat také v tom, že budeme například mluvit jazykem, kterému ti druzí „rozumí“. Abychom tak opravdu byli schopni předat to, co předat chceme a můžeme. Máme mít na paměti, že je málo předpisů, které nám dal přímo Ježíš anebo apoštolové. Daleko více je těch, které přidala církev a na jejich dodržování je třeba trvat s patřičnou umírněností. Toto potřebujeme mít na mysli, když hlásáme evangelium všem okolo nás.

Papež František dále vybízí k našemu milosrdství a trpělivosti při doprovázení těch, kteří nám byli svěřeni. Speciálně kněžím říká toto:

...připomínám, že zpovědnice nemá být mučímou, nýbrž místem Pánova milosrdství, které nás podněcuje ke konání možného dobra. Malý krůček uprostřed velkých lidských omezení může být Bohu milejší než zvnějšku korektní život toho, který prožívá své dny, aniž by čelil vážným těžkostem. Všem se musí dostat útěchy a povzbuzení spásné Boží lásky, která tajemně působí v každém člověku, navzdory jeho nedostatkům a pádům.⁵³

Následně pak mluví o „misionářském srdci“, které se nikdy neuzavírá, nehledá vlastní bezpečí, ale naopak se snaží více a více znát evangelium, rozlišovat různé cesty Ducha svatého, i když se vystavuje nebezpečí, „že se zašpiní blátem z cest“. Papež František dále mluví o církvi jako o matce s otevřeným srdcem:

Církev, která „vychází“, je církví otevřených dveří. Vycházet ven k druhým a vydávat se na periferie lidstva neznamena bezhlavě a beze smyslu běžet do světa. Častokrát je lepší zpomalit krok, odložit neklid, pohlédnout druhým do očí a naslouchat jim, anebo odložit naléhavé povinnosti a doprovodit

---

⁵² EG 38

⁵³ EG 44

toho, kdo zůstal na kraji cesty. Někdy je jako otec marnotratného syna, který nechává otevřené dveře, aby syn mohl bez obtíží vstoupit, až se vrátí.⁵⁴

Dále pak papež František zdůrazňuje, že církev má být otevřeným domem Božím, což se například projevuje otevřenými dveřmi kostelů a také pomyslnými otevřenými dveřmi ke svátostem, zejména pak ke svátosti křtu. Církev by neměla mít vlastnost celníka, který kontroluje a zadržuje, ale měla by být otcovským domem, který je pro každého. Tento otcovský dům je třeba nabízet všem bez rozdílu, všem je třeba nabízet život Ježíšův. Papež František pak zmiňuje to, co dříve říkal kněžím i laikům:

Je mi milejší církev otlučená, zraněná a špinavá proto, že vyšla do ulic než církev, která je nemocná svou uzavřeností a pohodlností, s níž lne ke svým jistotám. Nechci církev, která dbá na to, aby byla středem, a která se nakonec uzavírá do spleti obsesí a procedur. Pokud v nás má něco vzbuzovat svatý neklid a burcovat naše svědomí, pak je to starost, že mnoho našich bratří žije bez síly, světla a útěchy plynoucí z přátelství s Ježíšem Kristem, bez společenství víry, které je přijímá, bez horizontů smyslu a života.⁵⁵

Závěrem papež František dodává přesvědčení, že nám jde o to nebýt uzavřeni sami do sebe, že nechceme být nelítostnými soudci, ale těmi, kteří jsou připraveni dát jíst těm, kteří hladovějí (srov. Mk 6,37).

Ve druhé kapitole své exhortace se papež František zamýšlí nad krizí společenské angažovanosti. Na jedné straně vnímáme obrovský vývoj vědy, zdravotnictví, komunikace a jiných oblastí lidského života, na druhé straně jsme však svědky velkého napětí mezi lidmi, různých těžkostí a strádání, protože v mnoha případech člověk doslova bojuje o přežití, ponechán napospas svému osudu bohatou většinou. Právě ekonomická nerovnováha působí nespravedlnost v životních podmínkách mnohých lidí. Absurdně pak můžeme být skrze média svědky zásadních informací o poklesech nebo růstech finančních trhů, ale nikoho například nezaujme fakt smrti chudáka, který byl nucen žít na ulici. Žijeme v době sociálních nerovností, které dělí společnost, kdy trh rozhoduje o vítězství silnějšího nad slabším. Tito slabí jsou ze společnosti postupně vytlačováni a v konečném důsledku můžeme mluvit o tom, že se z nich stává „lidský odpad“.

---

⁵⁴ EG 46

⁵⁵ EG 49

Papež František dále zpochybnil tzv. mechanismy trhu, kdy ekonomický růst postupně přinese větší rovnost mezi lidmi a tím zajistí sociální integraci všech.⁵⁶ V praxi jsme ale svědky téměř opačného vývoje, kdy se bohatí zaměřují na udržení svého životního standardu a nemají tak čas a chuť sledovat životní osudy druhých. Papež František přirovnává nadvládu peněz ke starozákonnímu zlatému teleti, kterému se mnozí klaníme, protože podléháme jakémusi kouzlu konzumu. Toto chování ve svém důsledku vede k tomu, že rostou zisky bohaté menšiny na úkor všech ostatních, dochází ke zbožštění trhu, který je tím hlavním zákonem, což vede k odmítání etiky a následně také k odmítání Boha.

K návratu k etice a k postoji lásky vyzývá papež František všechny, zejména pak ty bohaté a připomíná, že mají pomáhat chudým, že je mají respektovat. Absence respektu může vést chudé k tomu, že si svůj respekt mohou začít získávat násilím a válkami.

Všechny tyto skutečnosti pak vedou k tomu, že lidé ztrácejí katolickou víru, vzniká prostor pro vznik různých náboženských hnutí, která nabízejí spiritualitu bez Boha a snaží se zaplnit prostor, který zde vzniká. Tím větší tlak je ale vyvíjen na církve, protože je důležité, aby byla více vnímavá k potřebám lidí, aby byla otevřená a dala jim zakusit pocit rodiny. Vedle těchto výzev ale církve určitě působí jako zastánce potřebných a slabých, snaží se řešit otázky ochrany života, životního prostředí, otázky lidských práv, církve má velký přínos při zakládání a vedení různých typů škol atd. Tím vším se církve snaží také přinášet stabilitu do vztahů ve společnosti, vede k respektování odlišností druhých, k budování pomyslných mostů mezi lidmi a národy.

Takto je možné dojít k inkulturaci víry, které se papež František věnuje v další části své exhortace. Je k ní potřebná kultura poznamenaná vírou. Evangelizovaná kultura má pak velký potenciál pro rozvoj věřící a spravedlivější společnosti. Je třeba vzít v potaz také fakt, že je rozdíl mezi kulturou města, kde je větší množství jednotlivých skupin, a venkova, kde panuje větší pospolitost.

Papež František pak hodnotí přínos církve v nynějším světě. Vnímá, že přes různé poklesky jednotlivců mnoho křesťanů žije příkladně svůj život, nasazuje se v mnoha různých službách pro společnost a někteří z nich také obětují své životy z lásky k Bohu. Sám pak vnímá, že ho tato svědectví těší a povzbuzují při překonávání jeho vlastního sobectví a učí ho více se rozdávat druhým. Cítí ale, že je potřeba hledat způsoby, jak všem

---

⁵⁶ EG 54

věřícím, ale zejména pastoračním pracovníkům, dávat možnost čerpat nové síly pro svoji službu. Je třeba jim dát zakusit společenství, aby nezůstávali sami. Toto se týká jak laiků, tak také kněží, kteří se často cítí opuštění, bez rodiny, bez společenství.

Tady je třeba umět využít právě moderní techniky, nových způsobů komunikace a být si i tímto způsobem navzájem blíž, podporovat se, nést společně to dobré, ale určitě také to těžké, co nás v životě potká. Takto se tedy také můžeme otevírat, a naopak tím můžeme zahnat pokušení k vlastní izolaci od okolního světa, uzavření se sami do sebe. Evangelium nás naopak vybízí ke kontaktu s druhým, k setkávání. Vede nás k tomu, „abychom se naučili objevovat Ježíše ve tváři druhých, v jejich hlase, v jejich požadavcích. Znamená to též naučit se také trpět v náruči ukřižovaného Ježíše, když snášíme nespravedlivé útoky nebo nevděčnost, a nikdy neochabovat v rozhodnutí budovat bratrské vztahy.“⁵⁷ To je způsob, kterým můžeme svému okolí svědčit o Kristu, pečovat o sebe navzájem, povzbuzovat se, být si nablízku: „Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku k sobě navzájem“ (Jan 13,35). Takto můžeme k následování Krista motivovat také ty, kteří, uzavření do sebe, jsou možná trochu sobečtí, neumějí nebo nechtějí odpustit tomu druhému. Úkolem evangelizace je pak učit sebe i druhé modlit se za člověka, na kterého se hněváme, když řekneme: „Bože, prosím Tě za něho, i když se na něj zlobím“.

Papež František se také věnuje úloze laiků v církvi, je si vědom její důležitosti. Vnímá velké nasazení laiků v církvi, ale také to, že daleko těžší je nasazení při snaze o přetváření společnosti, ve které se pohybují, pracují. Pro tuto činnost je nutná speciální evangelizace.

Speciálním pak vidí papež František příspěvek žen v životě církve. Je to pro jejich citlivost, vnímavost, intuici, kterých se jim dostává většinou více než mužům, a tak je mohou využívat v budování vztahů s druhými lidmi. Je také potěšen faktem, že se ženy angažují v pastoraaci, jsou spolupracovnicemi kněží, pomáhají s doprovázením mladých, skupin nebo rodin. Velmi si přeje, aby měly ženy podíl při rozhodování o důležitých věcech v církvi nebo například v sociálních záležitostech společnosti jako takové. A i přes rozdílné pohledy na kněžství, které je vyhrazeno jen mužům, vnímá nezastupitelnou roli žen v církvi a vyzdvihuje osobu Marie, která je důležitější než biskupové.

---

⁵⁷ EG 91

Také pastore mládeže je oblast, která prochází obrovským vývojem. Papež František uvádí, že je třeba hledat způsoby, jak se mladým přiblížit, hledat vhodný jazyk pro komunikaci, snažit se mladé pochopit. S povděkem také kvituje vznik různých sdružení a hnutí mladých, což považuje za vanutí Ducha. Také vyzdvihuje přínos mladých v životě farností, jejich nasazení při pomoci potřebným a to, že tímto způsobem přinášejí Ježíše do světa, ve kterém se pohybují.

Ve vazbě na mladé se papež František zmiňuje také o malém počtu povolání ke kněžství a zasvěcenému životu. Vybízí nás k větší horlivosti v našich životech, k ochotě nést Krista druhým a tím dopomocť ke zrodu nových povolání.

Na začátku třetí části papež František připomíná trvalý úkol pro každého z nás a tím je „pravá evangelizace“, která zvěstuje, že „Ježíš je Pán“. A pak také to, že Bůh spasil všechny a církve o tom má radostně hlásat. Ona má být místem, kde se lidé setkávají s Božím milosrdenstvím, s láskou, s přijetím, s odpuštěním, kde jsou vedeni a povzbuzováni k tomu, aby žili život podle evangelia. Následně jsme vybízeni, abychom byli jak učedníky, tak i misionáři, protože každý křesťan je natolik misionářem, nakolik se setkal s Boží láskou v Ježíši Kristu. Pokud se s Boží láskou setkáme, stáváme se misionáři, toto od sebe nejde oddělit. Následně pak naše bytí misionářem přechází ke kázání misionáře, když se s někým potkáme, když jdeme na návštěvu, když mluvíme s kolegy v práci atd. Také v těchto situacích jsme Ježíšovi učedníci a máme lidem kolem přinášet Jeho lásku. Máme vést citlivý dialog, abychom druhému dali prostor ke sdílení jeho radosti, naděje, ale také starostí, které má na srdci. Pokud se toto podaří, otevírá se prostor pro to, abychom se zmínili o Bohu, o jeho lásce k nám. Vždy je ale třeba dát prostor vanutí Ducha a být citliví na to, o čem a jak budeme mluvit, aby ten druhý mohl zakusit pocit, že byl přijat a mohl tak třeba zakusit dotyk Boží lásky. Papež František také upozorňuje na důležitost hlásání evangelia v oblasti kultury, v oblastech vědeckých a akademických. Univerzity pak jsou místem, kde může docházet k promýšlení a rozvíjení evangelizačního úsilí interdisciplinárním a celistvým způsobem.

Papež František se dále zaměřil na kázání v rámci liturgie, na jeho přípravu, protože se setkal se stížnostmi, které se právě úrovně homilií týkaly. Podle úrovně homilie se dá vypořádat, jak blízko je kněz – pastýř svému lidu. Stává se, že homilie bývá předmětem trápení a těžkostí na obou stranách – tedy jak u kněze, tak u věřících. Je to realita, i když by homilie měla být především radostným zakoušením vanutí Ducha

svatého, posilou a poučením pro ty, kterým je určena. Měla by být dialogem mezi Bohem a jeho lidem, má zvláštní hodnotu, protože je propojena s eucharistickou částí mše svaté. Kazatel by měl znát své společenství, jeho srdce, aby věděl, jak a o čem má mluvit. Má si také být vědom toho, že jeho slovo není nejdůležitější a nemělo by vést k porušení harmonie celé liturgie. Naopak má vést lid k Pánu, a proto by nemělo zabírat příliš mnoho místa.

Papež František vybízí k tomu, aby se homilie stala dialogem, sdílením srdcí, které by mělo téměř svátostnou povahu: „Víra je tady z hlásání, hlásání pak se děje slovem o Kristu“ (Řím 10,17). Pravda má být v homilii doprovázena krásou a dobrem, má poukazovat na slova Písma, která mají být především darem. Kazatel se má snažit „mluvit srdcem“, aby nechal mluvit Jeho.

Papež František vyzdvihuje důležitost přípravy kázání, žádá, aby kazatelé přípravě věnovali náležitou pozornost a měli důvěru v Ducha svatého, který v homilii působí. Zmiňuje pak sv. Pavla, který říká, „nechceme se svým kázáním dělat pěknými v očích lidí, ale chceme se líbit Bohu, který zkoumá naše srdce“ (1 Te 2,4). K dobré přípravě má sloužit také duchovní četba. Jejím nejlepším a vrcholným způsobem je nechat přetvářet slovo Duchem svatým a zde hovoříme o *lectio divina*. Je to četba Božího slova v rámci modlitby. Vedle naslouchání Duchu svatému potřebuje také kazatel znát potřeby svých věřících a mohl se tak více přiblížit tomu, čím oni žijí, co potřebují. V praktické rovině je pak dobré být schopen homilii dobře přednést, umět používat obrazy a příklady, aby bylo vše srozumitelnější. Důležité je hovořit pozitivně, nezůstat u kritiky a stížností, umět nabídnout něco pozitivního, co může věřící podpořit.

Dále se papež František vrací k důležitosti prvotního hlásání, tedy *kérygmatu*, které je v centru evangelizační činnosti. Znamená to, že se jedná o věc principiální, kterou si máme stále připomínat a také ji znovu a znovu hlásat. Tím si také máme uvědomovat, že zvěstování Krista je radost a krása, které mají sílu změnit náš život. Pokud se takto náš život změní, pokud budeme naslouchat Duchu svatému, pak budeme mimo jiné také rozvážnější, budeme umět naslouchat tomu druhému, budeme hledat správná slova a gesta k vyjádření toho, co chceme druhému předat. Tímto způsobem můžeme v těch kolem nás probudit touhu po Bohu nebo u některých iniciovat návrat k Bohu. Papež František také zdůrazňuje důležitost Písma svatého, které je zdrojem, pramenem

evangelizace. Musíme mu tedy neustále naslouchat, abychom mohli dobře evangelizovat, musíme ho uvádět do života, abychom mohli svědčit svými skutky.

Ve čtvrté části exhortace se papež František věnuje sociálnímu rozměru evangelizace, protože jádrem evangelia jako takového je život ve společenství spojený s péčí o druhé. To všechno vychází z láskyplného vztahu Boha Otce k lidem, protože z lásky obětoval svého Syna za nás, za naši spásu. Duch svatý nás pak vede k následování Boží lásky v tom, že my budeme milovat své bližní v jejich konkrétních potřebách, aby platilo: „Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali“ (Mt 7,2). Pokud budeme mít na paměti potřeby všech, ale nejvíce těch na okraji společnosti, pak budeme schopni uvádět do života sociální smýšlení církve, které vede k odstraňování rozdílů mezi lidmi a k postupnému zlepšování světa. Tomu můžeme napomoci tím, že budeme vnímat potřeby chudých a budeme jim pomáhat. Na pomoc od druhých kdysi čekala také Panna Maria, když musela své dítě porodit ve chlévě. Ona byla tehdy slabá a potřebná, ale ti okolo to neviděli nebo vidět nechtěli. Péče o slabé a chudé je také v dnešní době povinností nás všech. Evangelizace k tomu může přispět dialogem, který je cestou k Bohu a pokud my dáme Bohu prostor, on bude věci měnit.

V poslední části papež František mluví o hlasatelích evangelia, kteří jsou naplnění Duchem svatým a nemají strach se o něj opřít. On dává sílu hlásat evangelium nahlas a také nově a srozumitelně pro každého. Avšak k tomu je třeba, aby hlasatelé evangelia budovali svůj vnitřní život s Duchem svatým, aby dávali prostor dialogu s Bohem. To potom přináší do jejich srdce radost a pokoj a také odvahu k hlásání evangelia.

Papež František nás také vybízí k nadšení pro modlitbu, která obnoví naši lásku k Ježíši Kristu, k lásce kontemplovat evangelium. Pak budeme schopni evangelizovat pro větší slávu Boží, protože budeme více zakoušet jeho lásku. Můžeme pak více prožívat misijní poslání evangelizátora, který zažívá vášeň pro Krista, ale také vášeň pro jeho lid. Tato vášeň nás pak vede do různých životních situací, které prožíváme s bližními kolem nás, setkáváme žebračky, jdeme do hospody, kde pijeme s hříšníky, jsme schopni se bavit s těmi, které společnost zavrhlá atd. Také tady je třeba mít sílu milovat je takové, jací jsou, také v tom spočívá evangelizace. Máme si uvědomovat, že každý je dílem Boha, a proto je hoden naší lásky, i když bychom toho z lidských pohnutek normálně nebyli schopni. Posilou je nám v tom Duch svatý a také Maria, která je Matkou evangelizující církve.

5. Evangelizace v životě hnutí

Jednotlivá hnutí můžeme dělit podle toho, jak úzkou vazbu k nim mají její členové nebo sympatizanti. Podle doc. Aleše Opatrného je dělíme na hnutí, která nemají své stále členstvo, hnutí, která mají jak stále členy, tak případně volně přidružené příznivce, a neformální společenství.⁵⁸ Hnutí bez stálých členů je například Charizmatická obnova, která se soustředí na víkendové kurzy, po jejichž absolvování se již účastníci většinou nestýkají. Hnutí se stálými členy je např. Dílo Mariino nebo Komunita Blahoslavenství. Tento typ hnutí má určitou vnitřní strukturu a organizaci. Do neformálních společenství patří malé komunity věřících nebo jednotlivé skupinky napojené na výraznou osobnost.⁵⁹

V praktické části mé bakalářské práce nastíním život jednotlivých hnutí a jejich způsoby evangelizace. Budu se zabývat hnutími, která mají stálé členy a pevnou vnitřní strukturu, což je důležité pro evangelizační činnost jako takovou, pro její členění a kontinuitu.

Mé poznatky a zjištění vycházejí z rozhovorů se členy hnutí, které byly velmi obohacující a konkrétně doplnily fakta získaná z dostupné literatury a elektronických zdrojů hnutí. Rozhovory se uskutečnily v období od září 2019 do července 2020 formou osobních setkání a telefonických hovorů. Za Komunitu Blahoslavenství jsem oslovil Vieru Ž., za Hnutí fokoláre Marii K., za Komunitu Chemin Neuf Pavlu S. a za Komunitu Emmanuel Aleše. Z.

5.1. Komunita Blahoslavenství

Komunita vznikla v roce 1973 ve Francii a na jejím začátku byly rodiny, které chtěly žít hlubší život s Bohem. Tato touha pak do společenství přivedla další lidi, a postupně došlo k přechodu z protestantského prostředí do prostředí katolického. Bylo cítit vanutí Ducha svatého, který si vybral osobu otce Efraima a jemu vložil do srdce toto charisma společného života s Duchem Svatým.⁶⁰

---

⁵⁸ OPATRNÝ, Aleš. *Pastorální teologie pro laiky*. Červený Kostelec: Nakladatelství Pavel Mervart, 2016, s. 74.

⁵⁹ OPATRNÝ, Aleš. *Pastorální teologie pro laiky*, s. 75.

⁶⁰ Komunita Blahoslavenství. *Historie Komunity* [2020-08-18]. <<https://www.blahoslavenstvi.cz/historie-komunity>>.

V Komunitě mají své místo osoby zasvěceného života, kněží, jáhni, laici, rodiny. Pro všechny v Komunitě pak platí, že procházejí stejnou formací, v prvním roce je třeba, aby se naplno věnovali životu v Komunitě, kde se účastní všeho – společných modliteb, společných prací, společného slavení Eucharistie. Je žádoucí tento čas dát Pánu, aby člověk mohl poznávat a objevovat nové povolání, to, jestli jej Bůh opravdu volá k tomuto způsobu života. Je to také čas, kdy Komunita poznává, zda je pro ty, kteří prodělávají formaci, tento způsob života vhodný. Toto období se nazývá Stáží.⁶¹

Pro členy Komunity je důležité, aby byli stále nasměrováni k Bohu a k tomu jim pomáhá především modlitba, zejména její karmelitánská forma a její prožívání po vzoru svaté Terezie z Lisieux. V denních povinnostech každého člena Komunity je tak hodina tiché osobní modlitby formou adorace. Každý by pak měl vnímat ono povolání Boha pro život v Komunitě a svoje následné darování se Bohu v životě Komunity. Součástí tohoto povolání od Boha je již zmíněná touha po životě s Bohem ve všem, ve všech.

Komunita dělá různé formy duchovních cvičení pro různé skupiny. Velký důraz je kladen na mladé, je snaha se jim co nejvíce přiblížit, dělat setkání podle představ a potřeb mladých, aby jim byla co nejvíce ku prospěchu.

V roce 2010 Komunita objevila život farních evangelizačních buněk.⁶² V Itálii někteří z nich poznali tuto formu evangelizace blíže a pokusili se ji přenést do jejich farností. V principu se jedná o malé společenství tří čtyř lidí, kteří se věnují ostatním. Pomalu pak toto společenství může růst a když dosáhne třeba počtu dvanáct třináct, je možné tuto buňku rozdělit a vznikne buňka další.

Nyní funguje Komunita v Dolanech jako jakési koordinační centrum pro tuto formu evangelizace v České republice. Probíhají zde také semináře pro zájemce, aby se počet evangelizačních buněk mohl nadále rozšiřovat. Někteří členové Komunity pak také jezdí do různých farností, kde se setkávají se zájemci a pomáhají jim s praktickými věcmi v životě jejich farní evangelizační buňky.

Farní buňka je otevřeným prostorem pro ty, které člověk osobně zná a vnímá, v jaké jsou situaci a zda je možné je přizvat na společné setkání. Mělo by tomu předcházet období osobního vztahu s těmi lidmi, možnost podat jim svědectví o vlastním životě, a tím je třeba povzbudit k cestě ke společenství, k cestě k Bohu. Takovýmto lidem je pak

---

⁶¹ Rozhovor s Vierou Ž., Dolany, říjen 2019.

⁶² PERINI, Piergiorgio. Systém farních evangelizačních buněk, Základní manuál. Dolany u Olomouce: Komunita Blahoslavenství, 2014, s. 14.

možné nabídnout třeba kurzy Alfa, které poskytují svou ustálenou formou možnost prohloubení víry, nalezení bližšího vztahu s Bohem, nalezení svého místa například ve farnosti. Pro ty, kteří toho o Bohu a křesťanství mnoho neví, ale hledají, jsou pak kurzy Alfa vhodným startem na cestě k duchovnímu životu, třeba ke katechumenátu a následnému přijetí iniciačních svátostí.⁶³

Samotné setkání buňky má pak konkrétní strukturu – začíná modlitbou chval, kdy je možné svoji pozornost upřít na Pána, který je přítomen uprostřed. Pak je možnost říct něco o svém životě s Bohem, co člověk vnímá, že Bůh v jeho životě vykonal, co s Bohem prožil. Toto sdílení duchovní zkušenosti může být posilou pro ostatní a utváří duchovní společenství, které je v životě křesťana velmi důležité. I to je jedna z forem evangelizace. Pak následuje konkrétní katecheze na předem připravené téma. Na zodpovědném za buňku také záleží, jaké téma pro katechezi použije. Následují informace ze života farnosti, různé novinky atd. Závěr tvoří prosebné modlitby a modlitby za konkrétní osoby.

Důležité je, že tento způsob života je pro každého. Člověk nemusí hledat jen lidi na okraji, ale určitě může oslovit lidi ve farnosti, o kterých se domnívá nebo ví, že nemají žádné společenství, že si svůj duchovní život vlastně prožívají sami.

Zodpovědní za jednotlivé buňky mají pravidelný kontakt s knězem a s ním pak vidí situaci v té které buňce a také situaci každého z lidí v ní. Kněží mají možnost formace, aby mohli být dobrými rádci v případě potřeby. Je výborné, že tento život může být přínosem pro ty, kteří hledají společenství, poznání něčeho nového a zároveň je to také přínosem pro zodpovědné za buňku, aby se učili naslouchat, být ve službě druhým zase naopak nechat působit druhé na sebe sama a tím se posouvat na své cestě k Bohu, nechat se také tímto způsobem evangelizovat.

Pieregiorgio Perini je italský kněz, který se s pastorační metodou farních evangelizačních buněk setkal na Floridě v devadesátých letech minulého století a přenesl ji do své tehdejší farnosti v Miláně.

Pán mi vyšel vstříc prostřednictvím staršího kanadského kněze, otce Valeriana Gaudeta (z řádu oblátů Neposkvrněné Panny Marie), který mi v červnu roku 1986 ukázal článek v časopise *New Covenant*, s názvem „Parish on fire“ („Farnost v ohni“). Psali tam o katolické farnosti sv. Bonifáce na Floridě

---

⁶³ Rozhovor s Vierou Ž., Dolany, říjen 2019.

o místě zvaném Pembroke Pines, jejíž farář, otec Michael Eivers, zavedl metodu evangelizace inspirovanou letničím hnutím v Koreji nazvanou Systém evangelizačních buněk.⁶⁴

Odtud se pak tato metoda evangelizace šířila po Itálii a dalších zemích. V roce 2009 byl Systém farních evangelizačních buněk schválen Pontifikální radou pro laiky a vřele doporučen pro celou církev.⁶⁵

5.2. Hnutí fokoláre – Dílo Mariino

Oficiální název hnutí je Dílo Mariino, bylo založeno v Itálii během 2. světové války Silvií Chiarou Lubichovou a schváleno bylo 5. prosince 1964 dekretem Kongregace koncilu jako náboženské sdružení se zvláštními stanovami.⁶⁶

Zásadním objevem Chiary Lubichové a jejich prvních společníků byl Bůh – Láska. Tuto skutečnost objevila Chiara právě v době válečných těžkostí, kdy ona a také lidé kolem ztráceli své různé ideály. Rozhodla se naplno žít podle Božího slova, hledat a konat Boží vůli a mít Boha jako svůj Ideál života. „Vzájemná a neustálá láska, která umožňuje jednotu a zpřítomňuje Ježíše ve společenství, je pro osoby, které patří do Díla Mariina, základem jejich života ve všech jeho projevech: je normou norem, předpokladem každého jiného pravidla.“⁶⁷

Spiritualita Díla Mariina je charakterizována snahou o budování jednoty mezi lidmi – „aby všichni byli jedno“⁶⁸, vytváření společenství duchovních i hmotných dober – „neboť kde jsou dva nebo tři shromáždění ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich“⁶⁹ a přijímání bolesti v životě v různých jejich podobách – „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil“⁷⁰.

Dílo Mariino se snaží duchovním způsobem přinášet světu Krista. V tom následuje příklad Marie jakožto Bohorodičky.

---

⁶⁴ PERINI, Piergiorgio. Systém farních evangelizačních buněk, Základní manuál, s. 8.

⁶⁵ Farnost Dolany u Olomouce. *Evangelizační buňky* [2020-08-15].
<<http://www.farnostdolany.cz/evangelizacni-bunky/historie>>.

⁶⁶ Základné stanovы Máriinho diela (Hnutia fokoláre). Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, s. 7.

⁶⁷ Chiara Lubichová

⁶⁸ J 17,21

⁶⁹ Mt 18,20

⁷⁰ Mt 27,46

Čl. 2⁷¹ – Hnutie fokoláre sa nazýva Mariino dielo, pretože svojou typickou spiritualitou, ktorá – tak jako Mária – duchovným spôsobom privádza na svet Krista, rozmanitosťou svojho zloženia svojim univerzálnym rozšírením, svojimi vzťahmi s kresťanmi iných cirkví a cirkevných spoločenstiev, s osobami iných vierovyznaní alebo aj nenáboženských presvedčení a pod prezidenstvom ženy laičky poukazuje na svoje osobitné puto s Pannou Máriou, Matkou Krista a každého človeka. Nakoľko je to len možné, túži byť jej sprítomnením na zemi a akoby jej pokračovaním.⁷²

V Díle Mariině žijí jak osoby zasvěceného života – fokolární a fokolárinky, tak osoby bez zasvěcení, kam patří zejména vdané fokolárinky a ženatí fokolární, volentáři a volentárky a Gen. Formace zasvěcených osob probíhá v jednotlivých fokoláre, kam patří zasvěcení i ženatí. Toto je evangelizace dovnitř Díla, protože je nutná pro život fokolárnů, kteří jsou určeni především k tomu, aby život Díla vedli po duchovní stránce. Mají svůj život žít naplno především ve prospěch Díla.

Oproti tomu volentáři – Boží dobrovolníci – se snaží o radikální život s Bohem a pro Boha uprostřed společnosti, tedy ve světě. Jejich úkolem je přinášet Boha do různých prostředí světa ekonomiky, politiky, podnikání, kultury...

V rámci kolektivní spirituality pak mají v Díle Mariině svá místa různá hnutí např. Nové rodiny, Nové lidstvo, Kněžské hnutí, Nová mládež, Nové farnosti. A v neposlední řadě sem také patří Gen (nová generace mladých) a Gens (seminaristé).⁷³

Tato hnutí se širokým záběrem jsou přirozeným prostředím pro evangelizaci skupin, kterým se věnují. Přinášejí Boha – Ideál – do života mladých, kteří společně například pracují při prázdninových pracích, kteří spolu žijí v malých skupinkách Gen nebo se scházejí na setkáních nové mládeže. V širším záběru pak mladí pořádají letní práce, kdy vyjíždí na týden do předem dohodnutých míst a tam pracují pro potřebné. Toto všechno je připraveno se starosty obcí a se správci farností v těch místech. Součástí pracovního týdne jsou také kulturní akce – taneční zábava, divadlo nebo koncert, na které jsou zváni obyvatelé obcí, ve kterých se pracuje. Vzniká tak prostor pro budování vztahů, pro svědectví života, pro evangelizaci vně společenství.

---

⁷¹ Základné stanovy Máriinho diela (Hnutia fokoláre), s. 15.

⁷² „Hnutí fokoláre se nazývá Dílo Mariino, protože svou typickou spiritualitou, která – tak jako Maria – duchovním způsobem přivádí na svět Krista, rozmanitostí svého složení, svým univerzálním rozšířením, svými vztahy s křesťany jiných cirkví a cirkevních společenství, s osobami jiných vyznaní anebo také nenáboženských přesvědčení a pod prezidentstvím ženy laičky, poukazuje na své zvláštní pouto s Pannou Marií, Matkou Krista a každého človeka. Nakoľik je to jen možné, touží být jejím zpřítomněním na zemi a jakoby jejím pokračováním.“

⁷³ Rozhovor s Marií K., Brno, duben 2020.

Evangelizace mladých uvnitř Díla Mariina je vždy vedena interním členem Díla a jejím cílem je předávání charizmatu života tak, jak jej viděla Chiara Lubichová, a tak můžeme mluvit o evangelizaci vnitřní, zaměřené dovnitř Díla. Pro mladé to je období objeovávání Boha – Ideálu života, kdy se učí poznávat Ježíše v bratru, ale také v bolestech a těžkostech jako Ukřižovaného. Dílo vede mladé k tomu, aby se rozhodovali pro radikální život – aby uměli žít svůj život v postoji lásky, a tak mohli Boha ukazovat svému okolí ve školách, vede je k zachování čistoty ve vztazích, aby uměli rozpoznávat hodnotu lásky k Bohu a ke druhému, vnímali čistotu jako dar, který oni mohou nabídnout Bohu tím, že v této čistotě vytrvají až do svatby. Také toto je následně svědectví pro jejich kamarády a přátele. Jejich postoje a svědectví pak mohou evangelizovat jejich okolí.

Obdobně jsou formovány i rodiny, které mohou projít tzv. školou Nových rodin, která je zaměřena na formaci a evangelizaci zejména mladých rodin, které jsou v počátečních fázích manželství, mají třeba malé děti, a tak potřebují čerpat sílu ke zvládnutí specifických situací jejich stavu. Evangelizace je zaměřena na hledání společné Boží vůle v manželství, na to, aby se snažili žít jeden pro druhého, aby správně vychovávali děti, což znamená také výchovu ve víře, předávání vlastní víry dětem. Cílem formace je ukázat mladým manželům život s Ježíšem uprostřed v rodině, aby uměli pochopit, že prvotní je vztah každého z nich s Bohem a až potom jejich vztah vzájemný, aby takto budovali společenství rodiny, která bude následně schopna svědčit ve svém okolí. Na těchto školách jsou probírány různé okruhy otázek, které se týkají třeba manželské sexuality, výchovy dětí, ale také společného hospodaření a dalších praktických otázek.

V Díle Mariině vzniklo také Farní hnutí, díky kterému je možná evangelizace těch, kteří se angažují ve farním hnutí. Je vytvořen také prostor pro hnutí řeholníků a řeholnic, aby také oni mohli přinášet ducha jednoty do svých řeholních společenství.

Spiritualita jednoty dala vzniknout také projektu Ekonomiky společenství, která se snaží vnášet prvky jednoty a postoje lásky do podnikání, aby takto pojeté podniky – firmy mohly vytvářet nové projekty, pracovní místa pro zaměstnance a nový způsob jednání ve firmách, které vytvořené zisky z části věnují do stabilizace a rozvoje firmy a z části je vkládají do společenství majetku, aby mohl sloužit pro potřebné.⁷⁴ Také toto je forma evangelizace, která nabízí změnu postojů k vlastnictví majetku, k jeho

---

⁷⁴ Rozhovor s Pavlou S., Praha, červenec 2020.

společnému užívání, k pomoci druhým. Vede zúčastněné k poznání spoluzodpovědnosti za své bližní také z ryze hmotného – ekonomického pohledu. Je to příležitost k evangelizaci jednak dovnitř těchto firem, kde vznikají společenství těch, kteří ve firmě pracují a mohou tak jít po společné duchovní cestě, ale také je zde prostor pro svědectví ostatním podnikatelům, ostatním firmám, že i tato cesta je možná, což je vydávání svědectví vně společenství, pro okolní svět.

5.3. Komunita Chemin Neuf

Chemin Neuf je římskokatolická komunita s povoláním k ekumenismu, která vznikla ve Francii, vzešla z charismatické obnovy a v České republice začala působit v roce 1998. V té době sem komunitu pozval pan kardinál Miloslav Vlk a jejím centrem je komunitní dům v Tuchoměřicích u Prahy.⁷⁵

Členové Komunity Chemin Neuf žijí především komunitním způsobem života, žijí v něm manželé, rodiny s dětmi a také osoby zasvěceného života. Svým životem se snaží hlásat a šířit Kristovu lásku svému okolí. Činnost Komunity je zaměřena na evangelizaci, na předávání a posilování víry a také na to, aby dávala věřícím možnost se angažovat v církvi a ve společnosti. Vedle společného života Komunity mohou ostatní žít ve fraternitě – v bratrství společného života, kde pracují především pro komunitu, ale také ve fraternitě čtvrti – bratrství čtvrti, kde žijí lidé ve své blízkosti třeba v ulici nebo čtvrti, mají svá občanská povolání a snaží se svým životem evangelizovat právě v tom místě, kde žijí a pracují. „Již od založení komunity je jejím hlavním posláním formovat křesťany a podpořit jejich smysl pro zodpovědnost v církvi a ve společnosti.“⁷⁶

Komunita se snaží také o evangelizaci těch, kteří touží po obnově svého vnitřního života, po hlubším vztahu s Bohem. Pořádá také semináře pro věřící s možností duchovních rozhovorů a svědectvím víry pro ty, kteří přišli. Další z forem evangelizace jsou Kány pro páry, mladé manžele, pro rodiny. Jedná se o týdenní setkání, kde je prostor a čas zaměřit se na sebe v páru, na vztah s Bohem a na vztah s druhými.⁷⁷ Tato setkání jsou otevřená i pro nevěřící nebo věřící z jiných církví, což je důležité pro šíření víry.⁷⁸

---

⁷⁵ SECONDIN, Bruno. Nová hnutí v církvi, s. 145.

⁷⁶ SECONDIN, Bruno. Nová hnutí v církvi, s. 146.

⁷⁷ Setkání Kána. *Kána pro páry – Setkání Kána* [2020-07-26]. <<http://www.kana4you.cz>>.

⁷⁸ Rozhovor s Pavlou S., Praha, červenec 2020.

Vše probíhá v duchu Ignaciánských duchovních cvičení. Jejich účastníci mají nejprve možnost poznávat sami sebe, zahledět se do svého nitra, aby našli prostor pro vztah s Bohem a druhými lidmi. Následuje část zaměřená na poznávání Ježíše a na navázání užšího vztahu s ním, dále je důraz kladen na pochopení Kristova utrpení a uvědomění si jeho bezmezné lásky k lidem. V závěrečné části může člověk rozjímat nad Ježíšovým zmrtvýchvstáním a uvědomovat si, že má směřovat k Bohu jako svému konečnému cíli.⁷⁹

Konkrétním projevem života Komunity je také práce pro chudé a s chudými. Je to způsob života pro ty členy Komunity, kteří chudé a péči o ně preferují – upřednostňují, protože to vnímají jako své osobní povolání, tímto způsobem evangelizují, přinášejí Krista těm, o které se starají.

Do této péče o potřebné spadá také speciální péče o skupinu prostitutek v některých pražských klubech. O ně se starala skupinka žen, které chodily za prostitutkami a mluvily s nimi o jejich životě, snažily se jim nabídnout kontakt, pomoc. Měly pro ně připravené speciální dárky – nějaké drobnosti nebo sladkosti a v těchto balíčcích byl také vložen telefonní kontakt. Častokrát udělaly pozitivní zkušenost s nabídkou modlitby, protože fakt, že se za tyto „dámy z ulice“ někdo modlí a že s nimi o tom mluví, byl pro ně něčím nebyvalým a byly za to velmi vděčné.

Další podobou evangelizace je péče o mladé, kteří jsou nevěřící, jejich provázení životem. Skupinka věřících se pokusila pozvat na setkání své nevěřící kamarády. Došlo na různé otázky, třeba na vztahy církve k homosexuálům, k sexuálním otázkám atd. V těchto případech je třeba být vždy dobře připravený na diskusi, být konkrétní, pravdivý a otevřený. Takto se mladí mohou cítit milováni a přijímáni, a v některých případech toto vedlo k přijetí víry a ke vstupu do církve.

V rámci misijní činnosti komunity probíhá např. v Africe projekt na práci s dětmi, které jsou bez rodiny, protože ta se o ně nedokáže postarat, a tak je prostě pošle na ulici. Komunitě se ve spolupráci s vedením čtvrti města podařilo opravit školu a tu začít provozovat také jako denní stacionář. Děti jsou zde vzdělávány, misionáři se jim také snaží předávat víru a v některých případech následně zkoušejí děti vracet zpět do rodin,

---

⁷⁹ Rozhovor s Pavlou S., Praha, červenec 2020.

se kterými se předtím snaží pracovat tak, aby rodiče pochopili důležitost rodinného prostředí pro děti.⁸⁰

Poměrně neobvyklou formou evangelizace je Net for God. Jde o tvorbu půlhodinových filmů, které jsou měsíčně rozesílány společenstvím Komunity v různých zemích světa a slouží především k jejich formaci a společné modlitbě.⁸¹

5.4. Komunita Emmanuel

Také Komunita Emmanuel má své základy v charismatické obnově, ale také v ignaciánské tradici. Také ona vznikla ve Francii v sedmdesátých letech minulého století, jeho zakladateli byli Pierre Goursat a Martina Laffitte – Catta a název komunity přijali dle Božího slova: „Hle, Panna počne a porodí Syna a dají mu jméno Emanuel“ (Mt 1,23).⁸² „Pro členy komunity to znamená poznávat Ježíše jako střed každodenního osobního života. ‚Být ve světě, ale ne ze světa‘ (Jan 17,15-16). Tvořit bratrské společenství kolem Vzkříšeného, ‚aby byli jedné mysli a jednoho srdce‘“ (Sk 4,32).⁸³

V komunitě žijí lidé všech stavů, svobodní, manželé, kněží. Nežijí společně, ale scházejí se po domech k modlitbám chval a sdílení. Tyto skupinky spolu žijí dva až tři roky a pak se jejich složení obměňuje. Každý člen komunity je duchovně doprovázen jiným členem, aby tak byl touto cestou podpořen jejich duchovní růst. Evangelizace dovnitř komunity probíhá při pravidelných setkáních o víkendech nebo při setkáních v malém společenství v tzv. „maisonnée“ každý týden v jednotlivých domech. Velký důraz je kladen na adoraci, na modlitbu chval a na sdílení duchovního života všech členů společenství.⁸⁴

Komunita nabízí komukoliv možnost připojení se k pravidelným modlitbám, které probíhají ve stanovený den na určeném místě. Je to tedy pro kohokoliv „z ulice“.

Další možností jsou večery pro mladé páry, které se poznávají a mají za cíl jim umožnit být v klidu spolu, mluvit o věcech, které je tíží, hledat na ně odpovědi pod vedením zkušených manželů z komunity, společně se za svůj vztah modlit. Pro ty, kteří

---

⁸⁰ Rozhovor s Pavlou S., Praha, červenec 2020.

⁸¹ Net for God. *Net for God – Kdo jsme?* [2020-07-29]. <<https://www.netforgod.tv/cs/home/o-nas>>.

⁸² SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi*, s. 143.

⁸³ SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi*, s. 143.

⁸⁴ Rozhovor s Alešem Z., Brno, červenec 2020.

se rozhodují nebo rozhodli pro manželství, jsou připraveny společné víkendy, které slouží jako součást přípravy na manželství.

Speciální jsou pak duchovní cvičení pro osamělé rodiče, jako podpora v jejich náročné situaci třeba po ovdovění nebo po rozvodu. Zde je velmi důležitá společná modlitba a sdílení svých zkušeností s ostatními, protože díky němu mohou účastníci vnímat také utrpení druhých, mohou dát to svoje do společného a snažit se nést těžkosti druhých.

Toto jsou některé způsoby evangelizace, které Komunita Emmanuel prožívá s těmi, kteří přijali její nabídku. Je to setkání s Bohem v modlitbě, v bratru, ve sdílené duchovní zkušenosti, které může každého posílit v prožívání různých těžkostí života.

Další z forem evangelizace jsou společné víkendy otevřené pro lidi ze světa, tedy mimo komunitu. Jsou spojeny s adorací v kostele, kdy se část společenství modlí před Nejsvětější Svátostí a část jde ven před kostel, kde je k dispozici kolemjdoucím pro případné rozhovory. Nabízí se čaj nebo káva, zpívají se písničky a pokud někdo má zájem, dostane svíčku, kterou může jít zapálit do kostela. Pro mnohé je to třeba první zastavení v kostele, první setkání s někým, kdo nabídne rozhovor a zeptá se, jak se má, co si prožívá v životě atd.

Důležitou službou pro potřebné je také SOS modlitba po telefonu. Těm, kteří pociťují potřebu, je nabízena možnost skrze telefonní spojení přednést svoje úmysly a společně se za ně modlit s těmi, kteří mají u telefonu službu. Je to služba lásky vůči potřebným, kteří v danou chvíli prožívají nějakou těžkost – kříž, a díky společné modlitbě je šance, že najdou sílu k přijetí dané situace.

Komunita Emanuel se také věnuje vzdělávání vlastních členů v tzv. Evangelizačních školách, které jsou v různých místech světa. Trvají devět měsíců a jejich účastníci při ní žijí společně v komunitách, pracují, věnují se duchovnímu životu a také se podílejí na pomoci potřebným v tom místě. Např. v Římě pracuje komunita na hlavním vlakovém nádraží Termini pro bezdomovce, pracuje v domovech důchodců a také v hospicích. Speciální formou evangelizace jsou pak návštěvy škol, ve kterých mluví sami o své evangelizační škole a podávají svědectví života dětem.

6. Vyhodnocení

6.1. Komunita Blahoslavenství

Působení Komunity Blahoslavenství v její evangelizační činnosti prvotně vnímám jako zaměřené dovnitř Komunity, tedy dovnitř církve. Evangelizace v komunitě je postupná, začíná u mladých a dál se věnuje všem generacím. Nejčastěji probíhá při víkendových setkání, kdy je větší prostor věnovat se konkrétní skupině, pro kterou je evangelizace připravena – velký prostor je nabízen manželům a mladým lidem. Na těchto setkáních dochází k předávání a prohlubování víry, která je darem, a ten si nemáme nechávat pro sebe, ale šířit jej dál. V tomto vidím vazbu na myšlenky papeže Františka v encyklice *Lumen fidei*.⁸⁵ Velkou službou církvi je působení farních evangelizačních buněk, které mají možnost oživit život ve farnostech tím, že postupně promění životy lidí, kteří se setkají s evangelizací osobně, skrze život a sdílení zkušeností ze života s Bohem. Zde je pro mne jasná vazba na Františkovu výzvu ke společnému hledání, budování a prožívání Božího království.⁸⁶ Také zde vidím reakci na výzvu papeže Pavla VI., který v jednotlivých církvích (tedy i ve farnostech) vidí jednotící prvek celé církve.⁸⁷ Přínos pro místní církve je tak velmi značný, protože tato evangelizace formuje věřící, kteří pak mohou vést život „dospělého“, tedy formovaného křesťana, který aktivně žije, působí ve farnosti a často také ve společnosti – ve své obci, či městě.

Aktuálně chci také zmínit, že Komunita Blahoslavenství zajistila přenos IV. ročníku Konference o evangelizaci ze svého komunitního domu v Dolanech, podílela se na přípravě a vedení různých workshopů, přednášek atd.⁸⁸ Také toto je svědectví o šíření evangelia moderní technikou dnešní doby, díky které je dostupné opravdu velkému množství lidí.

---

⁸⁵ LF 37

⁸⁶ EN 13

⁸⁷ EN 63

⁸⁸ Komunita Blahoslavenství. *Konference o evangelizaci – IV. ročník ON-LINE* [2020-08-18]. <<https://www.blahoslavenstvi.cz/konference-o-evangelizaci-iv-rocnik-on-line>>.

6.2. Hnutí fokoláre

Evangelizace v Hnutí fokoláre je charakteristická svojí postupností, protože její počátky jsou uváděny do života už těch nejmenších dětí, což jsou tzv. Gen 4 (od italského *generazione nuova*⁸⁹, kdy číslo 4 označuje pořadí generací, které jsou v Hnutí, čtvrtá generace jsou děti ve věku od 4 let). Hnutí tedy začíná se svojí evangelizací u takto malých dětí formou drobných zkušeností se Slovem života (jedna věta z evangelia, kterou se členové Hnutí snaží žít vždy měsíc), předáváním příkladů života s Kristem v rodině, mezi kamarády atd. Obdobná formace pak provází děti i jejich dalším životem až do dospělosti, kde mohou volit své další životní cesty a hledat např. duchovní povolání fokolarína, volontára, interního člena Nových rodin atd. Zmíněná postupnost zaručuje a zajišťuje celoživotní evangelizaci členů Hnutí fokoláre, kterou tak využívají pro život uvnitř Hnutí, ale také pro život ve společnosti, kterou se sami snaží evangelizovat. Je třeba zmínit, že tento způsob formace je velmi závislý na těch, kteří mají zkušenosti s doprovázením, s nasloucháním druhým, kteří mají také „dovednost srdce vytvářet blízkost, bez níž neexistuje žádné opravdové duchovní setkání“.⁹⁰ Evangelizaci v Hnutí fokoláre pak také považují za směřující dovnitř Hnutí, tedy dovnitř církve. Jak již bylo uvedeno výše, po této vnitřní a dlouhodobé evangelizaci mohou členové Hnutí evangelizovat také ve světě, tedy mimo církve. Působení laiků ve světě je v naprosté shodě s myšlenkami papeže Pavla VI., který mluví o tom, že jsou laici povoláni k tomu, aby uváděli do života evangelizační možnosti, které existují.⁹¹

Z hlediska způsobu převládá v Hnutí fokoláre společná evangelizace, zaměřená na jednotlivé skupiny v Hnutí, a z hlediska významu je třeba dodat, že evangelizace je jedním z pilířů života členů Hnutí fokoláre.

6.3. Komunita Chemin Neuf

Život a evangelizace rodin a mladých mají v Komunitě Chemin Neuf své nezastupitelné místo a určitě je lze považovat za nasměrované dovnitř komunity, tedy církve. V tom pravém slova smyslu pak tvoří zárodky „domácí církve“, o které se zmiňuje papež Pavel VI.⁹² Život uvnitř komunity je jednoznačnou evangelizací vnitřní, která

---

⁸⁹ V českém překladu nová generace

⁹⁰ EG 171

⁹¹ EN 70

⁹² EN 71

formuje její členy již od dětství. Naopak, víkendová setkání např. pro manžele nebo pro mladé páry, které hledají svoji cestu, jsou evangelizací, která směřuje vně Komunity. K tomu je například již zmíněná péče o prostitutky také typickou evangelizací směřující vně církve a speciálně ji lze považovat za jednu z charakteristických vlastností žen, které umí být nápomocny například při doprovázení druhých. Papež František se dokonce vyjadřuje o „ženském géniu“, který je nezbytný ve všech projevech společenského života.⁹³ Také péče o chudé a potřebné, která je jedním ze způsobů evangelizace Komunity Chemin Neuf, je v naprosté shodě s chápáním této formy evangelizace papežem Františkem, který hovoří o solidaritě, o křiku potřebných, o volání po spravedlnosti.⁹⁴

6.4. Komunita Emmanuel

Evangelizace dovnitř Komunity Emmanuel probíhá zejména při životě ve skupinkách a víkendových setkáních, které jsou určeny pro interní členy. Avšak v mnoha dalších ohledech je Komunita ve svém způsobu evangelizace zaměřena vně sebe, tedy vně církve. Papež František mluví v exhortaci *Evangelii Gaudium* také o „výzvách městských kultur“ o specifičnosti života ve velkých městech.⁹⁵ Na tuto jeho výzvu odpovídá komunita Emmanuel svými víkendovými evangelizacemi pro lidi ze světa, ale také speciálními akcemi, které jsou pro lidi na ulicích. Je to důležitý prvek evangelizace v prostředí anonymity a uzavřenosti jedněch vůči druhým, kdy často lidé neznají své sousedy na chodbách domů a žijí uzavřeně. Domnívám se, že v tomto případě můžeme klidně mluvit o misijní práci, i když je prováděna u nás doma. Evangelizaci navenek pak rozhodně vidíme u členů komunity při službě v domovech pro seniory a např. také při vydávání svědectví života na školách.

---

⁹³ EG 103

⁹⁴ EG 187, 188

⁹⁵ EG 71, 72, 75

Závěr

Ve své práci jsem se na základě studia dostupných materiálů o jednotlivých hnutích a osobních rozhovorů s lidmi, kteří v nich žijí, zabýval jejich způsobem života a evangelizace. V souvislosti s tím považuji za velmi důležitý názor papeže Pavla VI., který říká, že církev existuje právě proto, aby hlásala evangelium, protože evangelizace je podstata církve a skrze tuto činnost proudí dar milosti. Proud různých milostí dostáváme také skrze život a evangelizaci hnutí, o kterých se ve své práci zmiňuji. Každé z nich je jiné, má svůj „styl a rukopis“, ale společně vytvářejí pestrou mozaiku života církve v dnešní době, nabízí evangelizaci pro lidi kolem nich. Zároveň jsou si tato hnutí velmi dobře vědoma faktu, že společně žijeme na jakémisi misijním území, že kolem nás ubývá věřících, a snaží se v této věci pomoci. Hledají nové formy kontaktů s lidmi, tedy nové formy evangelizace tak, aby byly srozumitelné a přijatelné pro lidi, které oslovují. I když jsou cesty jejich evangelizace různé, jedno mají tato hnutí společné – snaží se získat lidi pro Krista, nabídnout jim setkání s Ním právě skrze svůj vlastní život. Různé formy evangelizace, které jednotlivá hnutí nabízejí, jsou odpovědí na potřeby této doby a také odpovědí na to, o čem mluví poslední papežové, např. Benedikt XVI., když vyzval k tomu, abychom věnovali pozornost lidem na okraji, nebo papež František, který vyzývá, abychom hledali cestu k lidem na periferiích. Při mém zkoumání evangelizace v těchto hnutích jsem došel k závěru, že v mnoha ohledech s výzvami papežů souzním.

Například Komunita Blahoslavenství klade velký důraz na kontemplaci a eucharistickou adoraci. Členové Komunity jsou velmi hluboce zakořeněni v modlitbě a otevření působení Ducha svatého a také s velkou pokorou vnímají židovské kořeny naší víry. Komunita je otevřená pro lidi zvenčí, snaží se je formovat a připravit na život v jejich vlastním prostředí a touto cestou přispívá k oživení života ve farnostech. Dalo by se říci, že síla modlitby a rozjímání je tím, co Komunita nabízí lidem a oni toto s radostí přijímají a nechávají se vést po cestě k Bohu.

Komunita Chemin Neuf se mi jeví jinak. V jejím životě je hodně patrná snaha o jednotu mezi církvemi, o jednotu mezi lidmi, ke které vede cesta přes vnitřní uzdravení, vnitřní smíření – tak, aby lidé, kteří toto uzdravení potřebují, a uzdraví se, mohli následně dojít k budování jednoty s ostatními. Komunita ve svých aktivitách vytváří vztahy s různými sociálními skupinami a podílí se také na již zmiňované tvorbě filmů v produkci Net for God.

Důležitým prvkem v životě Komunity je péče o manžele, o jednotu v manželství. Právě tato evangelizace je manžely velmi ceněná, je výjimečná i díky tomu, že je založená na charismatické obnově. Část evangelizace Komunity je zaměřena na oblast vzdělávání lidí, na ty, kteří jsou více intelektuálně zaměřeni.

Zmíněné vnitřní uzdravení je v prvním kroku důležité pro samotné členy Komunity, kteří doprovázejí druhé, jež si prožívají různé bolesti a těžkosti a potřebují pomoc. Toto duchovní doprovázení má své kořeny, své opodstatnění v jezuitské historii Komunity. Každý z jejich členů prošel formací pro duchovní doprovázení a je někým druhým doprovázen. Tato zkušenost je pak činí schopnými doprovázet ostatní.

V historii Komunity má své důležité místo také zkušenost ze společné evangelizace s lidmi z jiných církví, což je projev ekumenismu v konkrétním životě. Vztahy takto vzniklé udržují dodnes a v reálném životě se každý týden lidé z Komunity modlí za jednotu křesťanů, protože toto je pro Komunitu velmi důležité téma.

Hnutí fokoláre je hnutí se širokým záběrem, což je a není výhodou. Za výhodné toto považuji z hlediska možností a oblastí, ve kterých jeho členové žijí a působí. Často se tak děje bez toho, aniž by ti okolo věděli, „s kým mají tu čest“, tedy že ten či onen je členem Hnutí, a tak se členové Hnutí dostávají do různých pozic, na různá místa, protože jejich povoláním je „žít ve světě, ale nebýt z tohoto světa“. Za nevýhodné považuji situace, kdy členové Hnutí vnímají, že by na různých místech měli pomoci, že by tam jejich přítomnost byla žádoucí, ale chybí jim k tomu síla. Vnímám, že Hnutí u nás prochází náročným obdobím, které je způsobeno nedostatkem nových povolání, stárnutím zakládající generace, a tudíž chybějícími silami. Tento můj názor není zdaleka založený jen na mém zkoumání v rámci této bakalářské práce, ale je vytvořený díky osobní zkušenosti mého života v Hnutí fokoláre, což je fakticky 35 let. Také díky tomu vnímám opravdu široký záběr života a evangelizace Hnutí fokoláre. Od toho vnitřního, kdy na všech setkáních jednotlivých větví (skupin) Hnutí probíhá evangelizace dovnitř, k tomu záběru širokému, kdy členové Hnutí působí v tzv. světech – různých oblastech společnosti – např. ve školství, ve zdravotnictví. Vznikne skupina lidí, kteří v určité oblasti pracují a členové Hnutí se v těchto prostředích snaží evangelizovat. Toto je jedna z cest, jak proměňovat společnost, jak směřovat k jednotě, aby byl Ježíš uprostřed nás.

U Komunity Emanuel jsem byl velmi mile překvapený a obohacený zjištěním, jak velký důraz klade Komunita na adoraci a společnou modlitbu. Pro sebe toto považuju za

velmi důležité, tedy že každou činnost členové Komunity zahajují společnou modlitbou a adorací. Její evangelizaci považují za většinově zaměřenou vně Komunity, kdy je dáván prostor pro různé skupiny – rodiny, mladé, ale také pro rozvedené a osamělé. Vlastně je to cesta od člověka k člověku, pro každého se najde místo. Je to prostor pro evangelizaci u těch, kteří prožívají nějakou těžkost. Konkrétní pomoci pro překonávání těžkostí jsou také společné modlitby na úmysly těch, kteří se ozvou telefonicky nebo napíší zprávu s prosbou o modlitbu. Takto se členové Komunity na dálku modlí a sjednocují s těmi, kdo jsou v potížích a nesnázích.

Sílu ke službě potřebným pak členové Komunity čerpají při společných setkáních, která jsou zaměřena na sdílení života s Kristem mezi sebou navzájem, na vnitřní evangelizaci.

Na úplný závěr své práce chci poděkovat Prozřetelnosti za možnost hledat a nalézat zprávy, informace a svědectví o životě těchto komunit a hnutí. Domnívám se, že z mých zjištění mohu učinit můj osobní závěr, že jejich život a způsoby evangelizace jsou reakcí na potřeby dnešní doby, na potřeby dnešního člověka. V jejich životě jsem našel jasná svědectví o životě jednoty s Bohem a mezi sebou navzájem. Je to velké obohacení života celé církve a myslím si, že by dnes církve bez komunit a hnutí fungovala velmi těžce a asi by ani nebyla kompletní, jako by jí něco chybělo.

Seznam použitých zkratek

1 Te – Tesalonickým

AG – Ad gentes

EG – Evangelii gaudium

EN – Evangelii nuntiandi

GS – Gaudium et spes

ChL – Christifideles laici

J – Evangelium podle Jana

LF – Lumen fidei

Lk – Evangelium podle Lukáše

Mk – Evangelium podle Marka

Mt – Evangelium podle Matouše

RM – Redemptoris missio

Řím – Římanům

Sf – Sofonjáš

Sk – Skutky apoštolské

Za – Zacharjáš

Zj – Zjevení Janovo

Seznam literatury

1. Text Bible

Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona. 2. katolické vydání. Praha: Zvon, České katolické nakladatelství v Praze, 1991.

2. Dokumenty magisteria

Dokumenty II. Vatikánského koncilu. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

FRANTIŠEK. *Evangelii gaudium.* Praha: Paulínky, 2014. (EG)

FRANTIŠEK. *Lumen fidei.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013. (LF)

JAN PAVEL II. *Christifideles laici.* Praha: Zvon, České katolické nakladatelství, 1990. (ChL)

JAN PAVEL II. *Redemptoris missio.* Praha: Zvon, České katolické nakladatelství, 1994. (RM)

PAVEL VI. *Evangelii nuntiandi.* Praha: Zvon, České katolické nakladatelství, 1990. (EN)

3. Prameny

OPATRNÝ, Aleš. *Cesty pastorace v pluralitní společnosti.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006.

OPATRNÝ, Aleš. *Pastorální teologie pro laiky.* Červený Kostelec: Nakladatelství Pavel Mervart, 2016.

PERINI, Piergiorgio. *Systém farních evangelizačních buněk, Základní manuál.* Dolany u Olomouce: Komunita Blahoslavenství, 2014.

SECONDIN, Bruno. *Nová hnutí v církvi.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999.

Základné stanovy Máriinho diela (Hnutia fokoláre). Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 1990.

4. Rozhovory

Rozhovor s Alešem Z., Brno, červenec 2020.

Rozhovor s Marií K., Brno, duben 2020.

Rozhovor s Pavlou S., Praha, červenec 2020.

Rozhovor s Vierou Ž., Dolany, říjen 2019.

5. Elektronické zdroje

Český statistický úřad. *Úhrnná rozvodovost v letech 1950-2019* [2020-08-04].
<<https://www.czso.cz/csu/czso/uhrnna-rozvodovost-v-letech-1950-2019>>.

Farnost Dolany u Olomouce. *Evangelizační buňky* [2020-08-15].
<<http://www.farnostdolany.cz/evangelizacni-bunky/historie>>.

Komunita Blahoslavenství. *Historie Komunity* [2020-08-18].
<<https://www.blahoslavenstvi.cz/historie-komunity>>.

Komunita Blahoslavenství. *Konference o evangelizaci – IV. ročník ON-LINE* [2020-08-18]. <<https://www.blahoslavenstvi.cz/konference-o-evangelizaci-iv-rocnik-on-line>>.

Net for God. *Net for God – Kdo jsme?* [2020-07-29].
<<https://www.netforgod.tv/cs/home/o-nas>>.

Setkání Kána. *Kána pro páry – Setkání Kána* [2020-07-26]. <<http://www.kana4you.cz>>.

Vatican News. *Pavel VI. o okupaci Československa 21. srpna 1968* [2020-08-08].
<<https://www.vaticannews.va/cs/papez/news/2018-08/pavel-vi-o-okupaci-ceskoslovenska-21-srpna-1968.html>>.